1965 ЙИЛ ПАХТАЧИЛИКДА ЯНГИ ЗАФАРЛИ ЙИЛ БЎЛСИН!

БУТУН ДУНЁ ПРОЛЕТАРЛАРИ, БИРЛАШИНГИЗ!

ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ

ЎЗБЕКИСТОН КП ТОШКЕНТ ОБЛАСТЬ ВА ШАҲАР КОМИТЕТЛАРИ, МЕҲНАТКАШЛАР ДЕПУТАТЛАРИ ТОШКЕНТ ОБЛАСТЬ ҲАМДА ШАҲАР СОВЕТЛАРИНИНГ ОРГАНИ

12 ЙИЛ ЧИҚИШИ

№ 43 (3015).

3 март ЧОРШАНБА 1965 йил.

Баҳоси 2 тийин.

Суратларда: (чапдан) 1. Қурултой залида. 2. Куни кеча Социалистик Меҳнат Қаҳрамони унвонини олиш шарафига муяссар бўлган уч илғор пахтакорни кўриб турибсиз. Андижон область, Марҳамат районидаги «Партия XX съезди» колхозининг бригадири Маннон Жалолов (чапдан ўнгга), Фарғона область, Поп районидаги машъал Ленин номли колхоз раиси Аҳмаджон Одилов ва Бекобод районидаги Ленин номли колхознинг механизациялашган звеноси бошлиғи Абдубашор Усмонов ўртоқлар бир-бирларини юксак унвон билан табрикламоқдалар.

А. Абалян фотоси.

ЎЗБЕКИСТОН ПАХТАКОРЛАРИНИНГ ҚУРУЛТОЙИ

Ўзбекистон пахтакорлари традицион учрашувга — республика қурултойига келдилар. Қурултой 2 мартда Тошкентдаги Санъат саройида очилди.

Пахтачилик ва қишлоқ хўжалиги бошқа тармоқларининг илғорлари, колхоз ва совхозларнинг раҳбарлари, партия ташкилотларининг секретарлари ва мутахассислари, механизаторлар, область партия комитетларининг секретарлари, область ижроия комитетларининг раислари ва раис ўринбосарлари, область ва район партия-давлат контроли комитетларининг раислари, область партия комитетлари қишлоқ хўжалик бўлимларининг мудирлари, район партия комитетларининг секретарлари ва район ижроия комитетларининг раислари, область ва район комсомол комитетларининг секретарлари, касаба союзларининг раҳбарлари, қишлоқ хўжалик маҳсулотлари етиштириш ва тайёрлаш область бошқармаларининг бошлиқлари, ишлаб чиқариш бошқармаларининг бошлиқлари, «Узсельхозтехника» область ва район бирлашмаларининг бошлиқлари, сув хўжалиги область ва район бошқармалари ҳамда суғориш системаларининг бошлиқлари, область пахта трестларининг бошқарувчилари ва тайёрлаш пунктларининг ходимлари, республика министрликлари ва бошқармаларининг ходимлари, фан, маданият, матбуот ва касаба союзларининг ходимлари залга тўпланишди.

КПСС Марказий Комитети Президиуми аъзолигига кандидат, Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг биринчи секретари Ш. Р. Рашидов қисқача нутк сўзлаб қурултойни очди. Ўрток Рашидов Ўзбекистон ССР халқ хўжалигини ривожлантириш соҳасидаги хизматлари учун ҳукуматнинг юксак мукофотларини олишга сазовор бўлган барча кишиларни Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети Президиуми, республика Олий Совети Президиуми ва Министрлар Совети номидан самимий табриклайди.

Ўртоқ Рашидов қурултой иштирокчиларининг гулдурос қарсаклари остида азиз меҳмонларни — қардош республикалардан қурултойга келган делегацияларни — Тожикистон Компартияси Марказий Комитети секретари Ғ. А. Алиев бошчилигидаги Тожикистон ССР делегациясини, Туркманистон ССР Олий Совети Президиуми раиси А. Қ. Қиличев бошчилигидаги Туркманистон ССР делегациясини, Ўш область партия комитетининг биринчи секретари А. С. Суюмбоев бошчилигидаги Қирғизистон ССР делегациясини, Чимкент область ижроия комитетининг раиси Б. С. Сатваққосов бошчилигидаги Қозоғистон ССР Чимкент областининг делегациясини ва «Азсельхозтехника» республика бирлашмасининг раиси М. Р. Халилов бошчилигидаги Озарбайжон ССР делегациясини қурултой қатнашчилари номидан, Ўзбекистоннинг барча меҳнаткашлари номидан қизғин табриклайди.

Ўтган йилнинг якунлари ва республика қишлоқ хўжалик меҳнаткашларининг 1965 йилдаги вазифалари тўғрисида доклад қилиш учун Ўзбекистон ССР Министрлар Советининг раиси Р. Қурбоновга сўз берилади.

Доклад юзасидан музокараларда Андижон область партия комитетининг биринчи секретари А. Ҳ. Ҳайдаров, Тошкент областидаги 2-«Оққўрғон» совхози комплекс механизациялашган бригадасининг раҳбари В. А. Тюпко, Янгиариқ район партия комитетининг секретари М. Маткаримов, Тожикистон Компартияси Марказий Комитетининг секретари Ғ. А. Алиев, Қашқадарё область ижроия комитетининг раиси И. Жалилов, Тошкент область партия комитетининг биринчи секретари М. Абдураззоқов, Сурхондарё область партия комитетининг биринчи секретари Ф. Ш. Шамсутдинов, Туркманистон ССР Олий Совети Президиумининг раиси А. Қ. Қиличев, Бўз районидаги Партия XX съезди номли колхоз комплекс механизациялашган бригадасининг раҳбари М. Жалолов, «Азсельхозтехника» республика бирлашмасининг раиси М. Р. Халилов, Қорақалпоғистон АССР Министрлар Советининг раиси Е. А. Айтмуротов, Ўш область партия комитетининг биринчи секретари А. С. Суюмбоев, Фарғона областидаги «Октябрь 40 йиллиги» совхози комплекс механизациялашган бригадасининг раҳбари Қ. Кенжаев, Чимкент область ижроия комитетининг раиси Б. С. Садваққосов, Самарқанд область Норпой районидаги Киров номли колхознинг механик-ҳайдовчиси С. Толмасов ўртоқлар сўзлади.

Қурултойнинг ишида Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети Президиумининг аъзолари И. Г. Анисимкин, М. М. Мусахонов, Р. Н. Нишонов, И. И. Федюнинский, Н. Ж. Худойбердиев, Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети Президиуми аъзолигига кандидат Қ. Муртазоев, Ўзбекистон ССР Министрлар Совети Раисининг ўринбосарлари С. О. Азимов, Х. Эргашев, республика Олий Совети Президиуми Раисининг ўринбосари А. С. Абдалин, КПСС Марказий Комитетининг инструкторлари П. В. Кузнецов, В. Е. Яковлев, СССР Қишлоқ хўжалик министрлиги коллегиясининг аъзоси А. А. Бойко қатнашмоқдалар.

Қурултой ўз ишини давом эттирмоқда. (ЎзТАГ).

СССР ОЛИЙ СОВЕТИ ПРЕЗИДИУМИДА

ЎЗБЕКИСТОН ССРНИНГ АЛОҲИДА ЎРНАК КЎРСАТГАН ХОДИМЛАРИНИ МУКОФОТЛАШ ТЎҒРИСИДА

Ўзбекистон ССР халқ хўжалигини ривожлантиришда қилган жуда катта хизматлари учун СССР Олий Совети Президиуми ўзининг 1965 йил 1 мартдаги фармони билан қуйидагиларни мукофотлади.

ТОШКЕНТ ОБЛАСТИ БЎЙИЧА

ЛЕНИН ОРДЕНИ БИЛАН

Абдураимов Абдураҳмон — Янгийўл районидаги «Ўзбекистон 30 йиллиги» колхозининг механиги.

Авазов Нишонали — Янгийўл районидаги Ленин номли колхоз раиси.

Агарков Борис Алексеевич — В. И. Ленин номидаги Олтинтопган қўрғошин-руҳ комбинати Қўрғошин конининг экскаватор-машинисти.

Алиқулов Хўжа — Оҳангарондаги кўмир разрезининг экскаватор-машинисти.

Анорқулов Абсаттор — Оққўрғон районидаги Ҳамид Олимжон номли колхознинг звено бошлиғи.

Аҳмедов Маҳмуд — Оққўрғон районидаги 2-«Оққўрғон» совхозининг тракторчиси.

Бабкова Мария Тимофеевна — Бекобод цемент комбинати лабораториясининг аналитик химиги.

Башев Иван Иванович — проходчи.

Ғалиуллина Фотима — Янгийўл районидаги 4-«Чиноз» наслчилик совхозининг сут соғувчиси.

Гордиенко Прасковья Савельевна — Чирчиқ трансформатор заводининг электромонтёри.

Деева Мария Васильевна — Оҳангарон давлат район электростанцияси қурилиши бинокорлик участкасининг мастери.

Жўраев Соли — Калинин районидаги Свердлов номли колхоз раиси.

Динаев Маҳмуд Исмоилович — Оққўрғон районидаги «Ўзбекистон ССР беш йиллиги» совхозининг бўлим бошқарувчиси.

Заостровний Иван Михайлович — проходчи.

Иброҳимов Аҳмаджон — В. И. Ленин номидаги Олтинтопган қўрғошин-руҳ комбинатининг электровоз машинисти.

Исаев Жалил — Бўка районидаги Тельман номли колхознинг тракторчиси.

Исмоилов Отабой — Янгийўл ёғ-мой комбинатининг созловчи слесари.

Исроилов Тошпўлат — Ўрта Чирчиқ районидаги Охунбобоев номли колхознинг тракторчиси.

Қодиров Воҳид — Чирчиқ электрохимия комбинатининг директори.

Қодиров Раҳим Назарович — В. И. Ленин номидаги Олтинтопган қўрғошин-руҳ комбинати Қалмоққир конининг экскаватор машинисти.

Қамбаров Ҳайдарали — Ўрта Чирчиқ районидаги Свердлов номли колхознинг бригада бошлиғи.

Карпунюшина Анна Ильинична — 160-қурилиш трестига қарашли бинокорлик материаллари комбинати бетон заводининг мотористи.

Қосимова Мунаввар — Оржоникидзе районидаги Ленин номли колхознинг сут соғувчиси.

Ким Моисей — Оққўрғон районидаги Ленин номли колхознинг звено бошлиғи.

Маматов Абдураҳмон — Оҳангарондаги 9-шахтанинг новолаотбойчиси.

Маъмуров Маҳсудали — Калинин районидаги Собир Раҳимов номли колхознинг раиси.

Мантаева Уржон — Бўка районидаги «Бўка» совхозининг ишчиси.

Маҳсудова Ҳури — Бўка районидаги Ильич номли совхознинг звено бошлиғи.

Мираҳмедов Асомиддин Мирзаевич — Ўзбекистон КП Ўрта Чирчиқ район комитетининг биринчи секретари.

Мирзааҳмедова Озода — Калинин районидаги Карл Маркс номли колхознинг сут соғувчиси.

Мирзаматов Баннон — В. И. Ленин номидаги Ўзбекистон металлургия заводининг пўлат эритувчиси.

Мухамедов Иброҳим Файзиевич — В. И. Ленин номидаги Ўзбекистон металлургия заводининг директори.

Нам Син Ман — Ўрта Чирчиқ районидаги «Полярная звезда» колхозининг тракторчиси.

Никитина Анна Павловна — Чирчиқ электрохимия комбинатининг аппаратчиси.

Ўрмонов Мансур — Оққўрғон районидаги «Ўзбекистон ССР беш йиллиги» совхозининг тракторчиси.

Ортиқова Мастура — Оржоникидзе районидаги Киров номли колхознинг звено бошлиғи.

Пак Андрей Черсунович — Юқори Чирчиқ районидаги «Политотдел» колхозининг бош агрономи.

Пўлатов Аҳмад — Янгийўл районидаги Охунбобоев номли колхознинг бригада бошлиғи.

Раимова Турсуной — Янгийўл районидаги Охунбобоев номли колхознинг звено бошлиғи, пахта териш машинасининг механик-ҳайдовчиси.

Рўзиматов Миразиз — Ўрта Чирчиқ районидаги Охунбобоев номли колхоз раиси.

Рўзматова Адолат — Бекобод районидаги Ленин номли колхознинг звено бошлиғи, пахта териш машинасининг механик-ҳайдовчиси.

Рустамов Мурод — «Алмаликсвинецстрой» қурилиш тресги ихтисослашган бошқармасининг скрепер машинисти.

Саидов Мухит — Юқори Чирчиқ районидаги «Гулистон» колхозининг бригада бошлиғи.

Саримсоқова Марзия — Оққўрғон районидаги Войтинцев номли колхоз аъзоси.

Тантабоев Дўсмат — Юқори Чирчиқ районидаги «Правда» колхозининг аъзоси.

Тўлаганов Шамши — Оржоникидзе районидаги «Қизил Ўзбекистон» колхозининг тракторчиси, пахта териш машинасининг механик-ҳайдовчиси.

Тўрақулов Ёрмат — Бекобод районидаги «Чаноқ» совхозининг директори.

Усмонов Ёрмат — Ўрта Чирчиқ районидаги «Северний маяк» колхозининг тракторчиси, пахта териш машинасининг механик-ҳайдовчиси.

Ҳайдаров Ислиддин — Бўка районидаги «Гулистон» колхозининг раиси.

Ҳайдаров Собир — Бекобод районидаги 1-«Далварзин» совхозининг тракторчиси.

Ҳамроқулов Алиқул — Янгийўл районидаги «Шарқ юлдузи» колхозининг тракторчиси.

Ҳасанов Аббосқўзи — В. И. Ленин номидаги Ўзбекистон металлургия заводининг старший вальцовшчиги.

Ҳасанова Умри — Ўрта Чирчиқ районидаги Терешкова номли колхоз раиси.

Церель Юлиус Карлович — 93-ихтисослашган «промтехмонтаж» трестига қарашли Чирчиқ бошқармаси слесарлар бригадасининг бошлиғи.

Цой Ен Сун — Юқори Чирчиқ районидаги «Ўзбекистон» колхозининг аъзоси.

Йўлдошев Ҳамидулла — Оққўрғон районидаги 1-«Оққўрғон» совхозининг тракторчиси.

Йўлдошева Назира — Калинин районидаги «Партия XIX-съезди» колхозининг бригада бошлиғи.

Юнусова Мукаррам — Калинин районидаги Охунбобоев номли колхознинг бригада бошлиғи.

Юсупов Шариф — «Чирчиксельмаш» заводининг электр пайвандчиси.

МЕҲНАТ ҚИЗИЛ БАЙРОҚ ОРДЕНИ БИЛАН

Абдуалимов Азим — Бекобод районидаги Дзержинский номли колхознинг тракторчиси.

Абдуллаев Исмоил — Бўка районидаги «Кўкорол» совхозининг тракторчиси.

Абдуллаев Суюн — Бўка районидаги Ҳамза номли колхознинг бригада бошлиғи.

Абдураззоқов Малик — Ўзбекистон КП Тошкент область комитетининг биринчи секретари.

Абдураҳимов Турғун — Калинин районидаги «Коммунизм» колхозининг звено бошлиғи.

Абдураҳмонов Исмоил — Бекобод районидаги 1-«Далварзин» совхозининг звено бошлиғи.

Абдусаматов Маннон — Оржоникидзе районидаги «Маданият» колхозининг тракторчиси.

Абдуҳамидов Абдусамат Абдуҳамидович — 160-қурилиш трестининг бошқарувчиси.

Облоқулов Норқул — «Узбекхиммаш» заводининг электрослесари.

Азаматов Холхўжа — Калинин районидаги Свердлов номли колхознинг бригада бошлиғи.

(Давоми келгуси сонда)

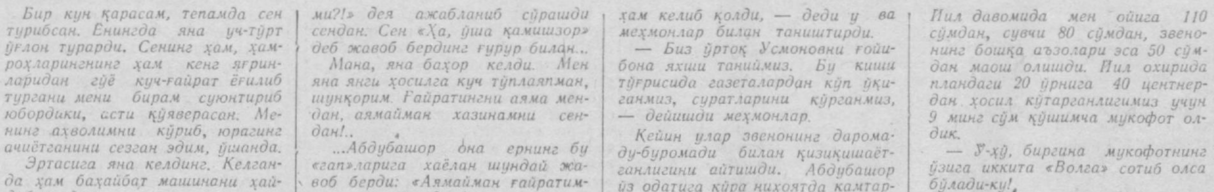

У дала йўлидан оҳиста қадам ташлаб борарди. Йўлнинг икки томони яхлит-яхлит карта. Далада баҳор еллари ўйнаяпти. Ёқимли шабада йигитнинг меҳнат ўтида пишган юзларини силаб-сийпаб ўтар, этакларидан тортқилаб, «шўхлик» қиларди..

Абдубашор ўз звеносига етиб келгач, тўхтади. Кителининг тугмаларини ечиб, бақувват қўлларини белига тираганича, она ер синасига ҳавас билан тикилиб қолди. Кўпчиб, семириб ётган саҳоватли ер шу тобда унинг назарида гўё кулиб боқар, тилга кириб унга алланималар дерди...

...Кел, фарзандим! Кел, шунқорим! Мана, сенинг меҳнатинг орқасида мен янги ҳосилимга куч тўплаб ётибман. Кўр, кўзинг қувнасин! Биламан, сен менинг семиришимни истайсан...

Абдубашорнинг жонсарак кўзларида севинч аломатлари порлади. Кенг ёғринли қаддини букди-да, кафтига бир қисим тупроқ олди. Донадор майин тупроқ шу тобда унинг кўзига бир қисим олтиндай бўлиб кўринди...

...Дилингдагини сезиб турибман, Абдубашор, — дерди гўё она ер, — муродингдан ҳам, ниятингдан ҳам хабарим бор. Менинг қадримга етадиган асл деҳқон боласисан. Мени чинакам ер қилгунча чеккан ташвишларинг гувоҳиман. Истасанг, ҳаммасини бир бошдан гапириб бераман...

Бир кун қарасам, тепамда сен турибсан. Ёнингда яна уч-тўрт ўғлон турарди. Сенинг ҳам, ҳамроҳларингнинг ҳам кенг яғринларидан гўё куч-ғайрат ёғилиб тургани мени бирам суюнтириб юбордики, асти қўяверасан. Менинг аҳволимни кўриб, юрагинг ачиётганини сезган эдим, ўшанда.

Эртасига яна келдинг. Келганда ҳам баҳайбат машинани ҳайдаб келдинг.

Қишни-қиш демадинг, тепамда парвона бўлдинг. Баҳорнинг қисталанг кунларини зое ўтказмадинг, бағримга оби-тобида барака уруғи қададинг. Ёз жазирамасини писанд қилмадинг, ғўзамни севдинг, ардоқладинг. Саҳий дастурхонини ёзиб олтин куз келганда мен ҳам сендан ҳимматимни аямадим. Ўзинг ва ҳамкорларингнинг пешона тери билан битган «оқ олтин»ни паҳлавон машинанг билан суюниб-суюниб териб олдинг. Ўшанда чеҳрангга тикилиб боқдим. Чеҳрангда бир жаҳон қувончни кўрдим.

Юзинг ёруғ бўлди. Довруғинг довон ошди. Бир куни тепамга қўшниларинг, узоқдаги ҳамкасабаларинг келишди. «Шу пайкал ҳув ўша биз кўрган қамишзорми?!» дея ажабланиб сўрашди сендан. Сен «Ҳа, ўша қамишзор» деб жавоб бердинг ғурур билан..

Мана, яна баҳор келди. Мен яна янги ҳосилга куч тўплаяпман, шунқорим. Ғайратингни аяма мендан, аямайман хазинамни сендан!..

...Абдубашор она ернинг бу «гап»ларига хаёлан шундай жавоб берди: «Аямайман ғайратимни, онам, волидам!»

— Абдубашор! — орқа томондан келган бу овоз йигитнинг хаёлини бўлди, — ҳа, хаёллаб қолибсиз? Юринг, идорада сизни йўқлашаяпти.

Бу Абдубашорнинг ёрдамчиси Абдувалининг овози эди. Икковлон пайкал ёқалаб идора томон кетишди.

— Нега чақиртиришибди, билмайсанми?

— Шаҳардан экономистлар келишибди. Звеномизнинг ҳисоб-китоблари билан танишишмоқчи шекилли.

Улар кабинетга кириб боришганида раис икки меҳмон билан суҳбатлашиб ўтирарди.

— Мана, Абдубашорнинг ўзи ҳам келиб қолди, — деди у ва меҳмонлар билан таништирди.

— Биз ўртоқ Усмоновни ғойибона яхши танимиз. Бу киши тўғрисида газеталардан кўп ўқиганмиз, суратларини кўрганмиз, — дейишди меҳмонлар.

Кейин улар звенонинг даромаду-буромади билан қизиқишаётганлигини айтишди. Абдубашор ўз одатига кўра ниҳоятда камтарлик билан уларга звено ишлари тўғрисида гапириб берабошлади:

— Комплекс механизациялашган звенонинг энг афзал томони қўл ишини машина елкасига юклаш билан бирга пахтанинг таннархини арзонлаштиришда экан. Мана, кейинги уч йилнинг рақамлари: дастлабки йили бир центнер пахта 20 сўмга, кейин 18 сўмга тушган бўлса, бултур 16 сўмга тушди. Биз ҳам кўп, ҳам арзон пахта етиштираяпмиз. Бултур гектар бошига кўтарган хирмонимиз салкам 40 центнер бўлди.

— Ундай бўлса, даромадларингиз ҳам жуда баракали бўлгандир? — қизиқишди меҳмонлар.

— Ҳа, баракали бўлганда қандоқ. Биз нарядсиз ишлаймиз. Йил давомида мен ойига 110 сўмдан, сувчи 80 сўмдан, звенонинг бошқа аъзолари эса 50 сўмдан маош олишди. Йил охирида пландаги 20 ўрнига 40 центнердан ҳосил кўтарганлигимиз учун 9 минг сўм қўшимча мукофот олдик.

— Ў-ҳў, биргина мукофотнинг ўзига иккита «Волга» сотиб олса бўлади-ку!

— Абдубашорнинг «Волга»си бор, — қўшиб қўйди раис, — энди навбат Абдувалига келди. Умуман, «Волга»ни шу шер йигитлар минади-да...

...Эртага Абдубашор қурултойдан қайтиб, ўз қишлоғига боргач, қадрдон ери билан яна «суҳбатлашади».

— Раҳмат сенга, волидам! — дейди у фахр билан, — мана, менга Социалистик Меҳнат Қаҳрамони унвонини беришди. Бу шуҳрат сенинг туганмас бойлигинг, сенинг меҳринг, сенинг саҳоватинг билан суғорилган. Ташаккур айтгани келдим сенга, она ер!..

Ф. УСМОНОВА.

Бекобод. Ленин номли колхоз.

МУКОФОТ МУБОРАК, АЗИЗ ДЎСТЛАР!

ПАХТАЧИЛИГИМИЗ РАВНАҚИ УЧУН

Ўзбекистон пахтакорларининг қурултойида

Ўзбекистон ССР Министрлар Совети Раиси Р. ҚУРБОНОВнинг доклади

Ўртоқлар! Совет халқи ўзининг ижодий кучлари гуллаб-яшнаган бир пайтда етти йилликнинг охирги йилига — 1965 йилга кириб келди. Бизнинг мамлакатимиз ўтган йили олға қараб янги катта қадам қўйди. КПСС Марказий Комитетининг октябрь ва ноябрь Пленумлари XXII съезднинг кўрсатмаларини ва партия Программасини амалга ошириш соҳасида муҳим босқич бўлди. Бутун партия, бутун совет халқи бу пленумларнинг қарорларини якдиллик билан маъқулладилар ва қизғин қўллаб-қувватладилар.

Ўзбекистон меҳнаткашлари ҳам бутун совет халқи билан биргаликда коммунизмнинг муҳташам биносини муваффақиятли суратда барпо қилмоқдалар. Улар ўтган йилни, республиканинг шонли юбилейи йилини ажойиб ғалабалар билан нишонладилар.

КПСС Марказий Комитети, СССР Олий Совети Президиуми ва СССР Министрлар Совети Ўзбекистон партия ташкилотининг фаолиятига, республика ишчилари, колхозчилари ва интеллигенциясининг фидокорона меҳнатига юксак баҳо бердилар. Республика халқ хўжалигини ривожлантиришда эришилган муваффақиятлар учун СССР Олий Совети Президиуми Ўзбекистон ССРнинг алоҳида ўрнак кўрсатган ходимларидан 23 кишига Социалистик Меҳнат Қаҳрамони унвони берди, ҳамда Ўзбекистон саноати, қишлоқ хўжалиги ва маданияти ходимларидан 11 мингга яқин кишини Совет Иттифоқи орден ва медаллари билан мукофотлади. Республиканинг орденли областлари оиласига Фарғона области ҳам қўшилди. Бу область 1964 йилда эришган катта муваффақиятлари учун Ленин ордени билан мукофотланди.

Ўртоқлар, меҳнатимизга юксак баҳо берганликлари учун сизларнинг номингиздан, республикамиздаги барча меҳнаткашлар номидан партиямиз Марказий Комитети номига ва жонажон Совет ҳукуматимизга самимий миннатдорчилик изҳор қилишга ижозат бергайсиз.

РЕСПУБЛИКА МЕҲНАТКАШЛАРИНИНГ АСОСИЙ ВАЗИФАСИ

Республика пахтакорлари ва барча меҳнаткашларининг фидокорона меҳнати, КПСС Марказий Комитети ва Иттифоқ ҳукуматининг жуда катта ёрдами туфайли колхоз ва совхозлар ўтган йилнинг мураккаб об-ҳаво шароитида мўл ҳосил етиштирдилар ва пахта тайёрлаш давлат планини муддатидан илгари, 17 ноябрда бажардилар, сўнгра эса социалистик мажбуриятларни ҳам адо қилдилар. Ўзбекистон пахтачилиги тарихида биринчи марта барча областлар пахта тайёрлаш планини муваффақиятли бажаришга эришдилар.

Фарғона областининг шонли меҳнаткашлари ўз зиммаларига олган мажбуриятларини анча ошириб бажардилар. Бу область давлатга 491 минг тонна юқори сифатли пахта сотди. Республикада пахта тайёрлаш давлат планини биринчи бўлиб Тошкент области 30 октябрда бажарди. Область колхоз ва совхозлари Ватанга қарийб 345 минг тонна пахта топшириб, ўз зиммаларига олган мажбуриятларини ҳам муваффақиятли бажардилар. Мамлакатимиздаги энг йирик пахтакор область — Андижон областининг меҳнаткашлари аввалги йиллардагидек ўтган йили ҳам ўз муваффақиятлари билан қувонч бағишладилар. Давлатга 812 минг тоннадан кўпроқ пахта, шу жумладан plandan ташқари 62 минг тонна пахта сотилди. Ҳар гектар ердан ўртача ҳисобда 27,4 центнер пахта олинди. Янги ташкил этилган Қашқадарё областининг пахтакорлари пландан ташқари 20 процент миқдорида пахта бердилар. Хоразм пахтакорлари аввалги йиллардагидек ўтган йили ҳам мамлакатимизда энг кўп ҳосил етиштириб, пахта тайёрлаш планини анча ошириб бажардилар. Қорақалпоғистон АССР, Сирдарё, Бухоро, Сурхондарё, Самарқанд областларининг колхоз ва совхозлари пландан ташқари анча кўп пахта бердилар.

Республика совхозлари катта муваффақиятларга эришдилар. Эндиликда республикада тайёрланган бутун пахтанинг қарийб тўртдан бир қисми совхозлар ҳиссасига тўғри келади. 431 колхоз ва 20 совхоз гектаридан 25 центнер ва ундан ҳам кўп, шу жумладан 143 хўжалик 30 центнердан кўп пахта олди. Денов районидаги колхоз ва совхозлар гектар бошига 33 центнердан, Юқори Чирчиқ районидаги колхоз ва совхозлар 32,2, Сариосиё районидаги колхоз ва совхозлар 31,7, Наманган районидаги колхоз ва совхозлар 30,8, Янгиариқ районидаги колхоз ва совхозлар 30,7 центнер пахта олдилар.

Денов районидаги «8 Март» колхози ҳар гектар ердан 38,3 центнер, Наманган районидаги «Ленинград» колхози 37,5 центнер пахта етиштирди. Кўп колхозлар гектар бошига 35 центнердан кўпроқ пахта олдилар. «Ҳазорбоғ» совхози ҳар гектар ерда 32,8 центнер, «Савай» совхози 29,8 центнер, «Ўзбекистон ССР беш йиллиги» совхози 29,2 центнер пахта етиштирди. Янгиариқ районидаги Аваз Ўтар номли колхозда Искандар Юсупов бошлиқ бригада рекордли ҳосил — гектар бошига 55,6 центнер пахта етиштирди. Бўка районидаги Тельман номли колхозда Ҳаким Қодиров бошлиқ бригада 51 центнердан ҳосил олди. Бошқа кўпгина бригадалар ҳам гектар бошига 40-50 центнердан ҳосил етиштирдилар.

Ўртоқлар! Пахтачиликнинг шонли моҳир усталарига қурултойимиз номидан катта раҳмат айтишга ижозат бергайсиз.

Республика пахтакорлари юбилей йилида илғор агротехникани, прогрессив технологияни кенг жорий қилиш, механизациянинг имкониятларидан тўлароқ фойдаланиш асосида ажойиб муваффақиятларга эришдилар. Пахта теримини механизациялаш — пахтачиликнинг асосий масаласидир. Ўтган йили машиналарнинг бункерларидан 814 минг тонна, яъни давлат планида белгиланганидан анча кўп пахта тўкилди. Бутун пахтанинг қарийб ҳаммаси тайёрлаш пунктларига қоп-қанорсиз ташилди. Сирдарё области бутун ҳосилнинг 45 процентини, Тошкент области 38 процентини машинада териб олди.

Кўпгина колхоз ва совхозларда машина терими теримнинг асосий усули бўлиб қолди. Машиналардан кўплаб фойдаланиш натижасида бу хўжаликлар ҳосилни 30-40 кун ичида йиғиштириб олишга муваффақ бўлдилар.

Комплекс механизациялаштирилган кўп бригада ва звенолар бутун ҳосилнинг 85-90 процентини, 2-«Оққўрғон» совхозида ўртоқ Худойбердиев бошлиқ звено эса 92 процентини, «Малик» совхозида ўртоқ Комаров бошлиқ звено 98 процентини машинада териб олди.

Шу нарса қувончлики, машина теримининг Мамажон Дадажонов, Манноп Жалолов, Турсуной Охунова, Валентин Тюпко, Жавот Кучиев, Қурбон Кенжаев каби донги кетган усталари билан бир қаторда мавсумда 200 тоннадан кўпроқ пахта терган кўпгина янги илғор кишилар ҳам ўсиб етишди. Булар орасида Поп районидаги «Правда» газетаси номли колхоздан ўртоқ Имомов ва Ленин номли колхоздан Хўжаев, Чуст районидаги Ленин номли колхоздан ўртоқ Шервалиев, Нарпай районидаги Киров номли колхоздан ўртоқ Толмасов, «Ҳазорбоғ» совхозидан Раимов ва Худойназаров ўртоқлар каби кишилар ҳам бор. Шонли механизатор қизларимиз — Балиқчи районидаги «Ленинград» колхозида Эътибор Набиева, Олтиариқ районидаги Энгельс номли колхозда Муҳаббат Фахриддинова, Сирдарё районидаги «Ленинград» колхозида Фавзия Ярулина, Янгиариқ районидаги «Ленинизм» колхозида Гулистон Тангрибергенова ва бошқа кўпгина қиз-жувонларимиз машина теримида юксак кўрсаткичларга эришдилар. Терим ишлари қизиб кетган бир пайтда республикада машиналарнинг бункерларидан ҳар куни 25-26 минг тонна пахта тўкилди, машиналар қарийб 400 минг кишининг меҳнатини қилди. Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети, республика Олий Совети Президиуми ва ҳукумати номидан зангори кемаларнинг ажойиб капитанларига шон-шарафлар тилашга ижозат бергайсиз!

Механизацияни, прогрессив технологияни жорий қилиш меҳнатни ва ишлаб чиқаришни ташкил этишнинг янги, прогрессив формаларини ҳам вужудга келтирди. Ўтган йили Жавот Кучиев, Валентин Тюпко ва бошқа новаторларнинг методи асосида пахтачилик соҳасидагина 3 мингдан кўпроқ комплекс механизация бригада ва звенолари ишлади. Бу бригада ва звеноларда меҳнатга ҳақ тўлашнинг аккорд-мукофот системаси жорий қилинди. Бу эса колхозчиларнинг, совхоз ишчиларининг пахта ҳосилдорлигини кўпайтириш, меҳнат унумдорлигини ошириш ва маҳсулотнинг таннархини камайтиришдан моддий манфаатдорлигини оширди. Тошкент областидаги колхоз ва совхозларнинг хўжалик ҳисобидаги комплекс механизация звеноларини ташкил этиш соҳасидаги тажрибаси эътиборга сазовордир. Ана шу колхоз ва совхозлар меҳнатга ҳақ тўлашнинг нарядсиз аккорд-мукофот усулини жорий қилмоқдалар. Бу бригада ва звеноларда пахтанинг таннархи анча кам, иш ҳақи эса хўжаликдаги ўртача миқдордан юқори бўлди.

Бизнинг республикамизда пахта учун кураш чинакам умумхалқ ишидир. Ўтган йили Тошкент шаҳридаги ва республиканинг бошқа шаҳарларидаги ишчилар ва хизматчилар, олий ва ўрта ўқув юртларининг ўқувчилари, саноат корхоналари, транспорт, қурилиш ташкилотлари, муассасалар ва ўқув юртларининг коллективлари пахта теримида деҳқонлар билан бир ёқадан бош чиқариб меҳнат қилдилар. Улар пахта тайёрлаш планини бажаришга анча катта ҳисса қўшдилар.

Пахтакор республикалар ўртасида традиция бўлиб қолган социалистик мусобақа пахта етиштиришни кўпайтиришда ва республикамиз олган мажбуриятларни бажаришда катта роль ўйнади. Тожикистон, Туркманистон, Озарбайжон, Қирғизистон ва Қозоғистон пахтакорларининг вакиллари ҳосил тўплаш учун курашнинг энг масъулиятли даврида республикамизга келдилар. Улар дўстона маслаҳатлар бериб, кўпгина колхоз ва совхозларда рўй берган жиддий камчилик ва хатоларни очишда ёрдам кўрсатдилар. Улар ҳозир қурултойимизнинг ишида ҳам қатнашмоқдалар. Биз Тожикистон, Туркманистон, Озарбайжон, Қирғизистон ва Қозоғистон меҳнаткашларига қардошларча ёрдамлари учун самимий ташаккур изҳор қиламиз.

Ўртоқлар! Ўтган йили муваффақиятларимиз билан бир қаторда жиддий нуқсонларимиз ҳам бўлди. Ўтган йили 265 минг гектар майдони бўлган 154 хўжалик гектар бошига 16 центнердан камроқ, 305 минг гектар майдони бўлган 198 хўжалик эса 16-20 центнердан пахта олди. Ана шу хўжаликларда ҳосилдорликни республикадаги ўртача кўрсаткичлар даражасига етказганимизда ҳам қўшимча равишда 300-350 минг тонна пахта олиш мумкин эди.

Ўтган йили пахта бирмунча кеч пишиб етилганлиги сабабли хусусан Самарқанд, Хоразм, Сирдарё областларида ва Қорақалпоғистон АССРда тайёрланган пахтанинг сорти ёмонлашди. Қашқадарё, Бухоро областлари ва хусусан Сурхондарё областининг раҳбарлари мамлакатимиз учун жуда зарур бўлган ингичка толали пахта етиштиришга нотўғри муносабатда бўлдилар. Бу областларнинг колхоз ва совхозлари ана шу қимматли хом ашёни 60 минг тоннага яқин кам бердилар. Айрим раҳбарлар механизацияни ривожлантириш тўғрисида чинакам ғамхўрлик қилмаётганликлари ҳам ишимиздаги катта камчиликдир. Колхоз ва совхозларда бўлган 1500 га яқин терим машинаси пахта теримида қатнашмади. Баъзи хўжаликлар раҳбарларининг механизацияга қарши чиқаётганликларини айтганингизда улар хафа бўладилар, лекин амалда эса аҳвол шундай. Биз бу йил уларнинг ана шу нуқсонларга тамомила чек қўйишларини истар эдик.

1965 йил республикамизда пахтачиликни, қишлоқ хўжалик ишлаб чиқаришининг ҳамма тармоқларини янада юксалтириш йили бўлиб қолиши лозим. Бизнинг энг биринчи вазифамиз — мамлакатга камида 3 миллион 650 минг тонна пахта беришдир. Колхозлар ва совхозлар 1965 йилда пахта етиштириш соҳасида қуйидаги социалистик мажбуриятларни ўз зиммаларига олдилар:

Областлар	Ҳар бир гектардан олинадиган пахтанинг центнери	Жамики пахтанинг ҳосили — минг тонна ҳисобида	Машинада териб олиниши лозим — минг тонна ҳисобида
Тошкент области	22,6	315	148
Сирдарё области	20.8	432	148
Фарғона области	23,0	476,5	92,0
Андижон области	26,7	785,0	193
Самарқанд области	20,5	345,0	93
Бухоро области	20,3	310,0	75
Қашқадарё области	22,2	200,0	22,2
Сурхондарё области	25,8	280,0	67,8
Хоразм области	29,2	295,0	75,0
Қорақалпоғистон АССР	19,0	226,0	70,0

Бу мажбуриятларни бажармоқ, ҳар бир колхоз ва совхозда пахта ҳосилдорлигини оширмоқ учун деҳқончилик маданиятини кўтаришга, фан муваффақиятларини ва илғорлар тажрибасини жорий қилишга кўпроқ аҳамият беришимиз керак.

Республикада кўпгина колхозлар ва совхозлар минерал ўғитлардан самарали фойдаланишни ўрганиб, муттасил мўл ҳосил олмоқдалар. Масалан, ўтган йил Юқори Чирчиқ районининг хўжаликлари гектар бошига 32,2 центнердан ҳосил олганлари ҳолда, етиштирилган ҳар бир тонна пахтага 55 килограмм азот сарфладилар, Поп районининг колхозлари эса ҳосилдорликни 27,1 центнерга етказганлари ҳолда, ҳар бир тонна пахтани етиштирмоқ учун 51 килограмм азот сарфладилар. Шу билан бир вақтда кўпгина колхозлар ва совхозлар минерал ўғитлардан ҳали ҳам яхши фойдаланмаётирлар. Ўғитларни яхши сақлашга тузук эътибор бермаётирлар, кўпинча ўғитлар очиқ ҳавода уюлиб ётибди. Бундай ёмон аҳволга қарши кескин кураш олиб бориш керак. Экинларни зараркунанда ҳашаротлардан ва касалликлардан ҳимоя қилиш ишини яхши йўлга қўйиш пахта ва бошқа экинлар ҳосилини етиштиришни кўпайтиришнинг катта резервидир.

Пахта ҳосилдорлигини ошириш тўғри, илмий жиҳатдан асосланган деҳқончилик системасини ва бу системанинг асоси бўлган алмашлаб экишни жорий этишни талаб қилади. «Савай» ва «Пахтаорол» совхозларининг тажрибаси пахтабеда алмашлаб экишларининг ғоят самарали ўтганлигини кўрсатувчи яққол далил бўла олади. Бу хўжаликларда пахтадан яхши ҳосил олиш билан бирга, бедадан ҳам мўл ҳосил олинмоқда ва чорвачилик ривожлантирилмоқда.

Қишлоқ хўжалигини ривожлантиришга тўсқин бўлиб қолган ўтдалали деҳқончилик системасини партия тўғри қоралади. Бироқ, кўп кишилар бу тўғридаги танқидларни яхши тушуниб олмай, бедапояларни бузиб юборишга йўл қўйдилар. Ваҳолонки алмашлаб экишда пахтадан олдин экиш учун беда энг яхши экинларнинг бири ва шу билан бирга жамоат чорвачилиги учун ем-хашак етиштиришнинг энг муҳим манбаидир. Беда уруғчилигига ҳам эътибор берилмай қўйди. Яқинда Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети ва республика Министрлар Совети республика колхозлари ва совхозларида алмашлаб экишларнинг ўзлаштириш ва бедапояларни тубдан яхшилаш чоралари тўғрисида махсус қарор қабул қилдилар.

Механизация пахтачиликни ривожлантиришнинг туб масаласидир. Бу йил республика колхозлари ва совхозлари камида бир миллион тонна пахтани машиналарда териб олишга қарор қилдилар. Бу тадбир пахта териш суръатларини кескин равишда оширишга, колхозлар ва совхозларнинг бир неча ўн миллион сўмни тежашларига имкон беради. Ҳамма хўжаликлар пахта ҳосилини териб олмоқ учун фақат ўз кучларига таянишлари, зарур терим машиналарини ўз вақтида сотиб олишлари, механизатор кадрларни етарли равишда тайёрлаб қўйишлари, пахта териш ишларини тўғри ташкил қилишлари лозим.

Кейинги йилларда республикада механизаторлар тайёрлаш ва уларнинг малакасини ошириш ишлари анча кучайтирилди, машиналардан фойдаланиш ва техника хизмати кўрсатиш яхшиланди. Бироқ, техника тўғрисида, механизаторлар ҳақида раҳбарлари чинакам ғамхўрлик қилмаётган колхозлар ва совхозлар ҳали ҳам оз эмас. Бундай хўжаликларда дала ишлари тамом бўлганидан кейин машиналар далаларда қолиб кетмоқда, занглаб ишдан чиқмоқда ва машиналарнинг айрим қисмлари ажратиб олинмоқда.

Машина ва тракторларни ремонт қилиш ва уларга техника хизматини кўрсатиш ишларини яхши ташкил этишда «Сельхозтехника» ходимларининг роли катта. Улар ремонт ишларининг сифатини оширишни ва бу ишлар қимматини камайтиришни, техникага комплекс равишда хизмат кўрсатишни кенгайтириш ва яхшилашни таъминлашлари лозим.

Ўзбекистон комсомоли Марказий Комитетининг яқинда бўлиб ўтган пленуми республиканинг барча комсомолларига ва ёшларига мурожаат қилиб, уларни механизаторлик касбларини эгаллаб олишга чақирди. Республика комсомоли бу йил 20 минг кишини тракторчи ва пахта териш машиналарининг механик-ҳайдовчиси қилиб тайёрлаш, ёш механизаторлардан 25 минг кишининг малакасини ошириш, икки йил ичида эса ҳаммаси бўлиб 100 минг кишини малакали механизатор қилиб тайёрлаш мажбуриятини олди.

Бизнинг шароитимизда қишлоқ хўжалик мутахассисларининг пахтачиликни ривожлантиришдаги роли каттадир. Агрономия, зоотехника ва бошқа масалаларни ҳал қилишда қишлоқ хўжалик шу мутахассисларининг мустақил ишлари ва ташаббус кўрсатишлари учун кўпроқ имконият бериш, уларнинг самарали ишлашлари учун зарур шарт-шароит вужудга келтириш керак.

Республикамиз олимлари қишлоқ хўжалигининг ҳамма тармоқларини ривожлантириш учун кўп иш қилдилар. Халқ уларнинг меҳнатига юксак баҳо бермоқда. Айни вақтда қишлоқ хўжалиги ишлаб чиқаришининг тобора ўсиб бораётган талаблари пахта ва бошқа қишлоқ хўжалик маҳсулотлари етиштиришни кўпайтиришнинг янги-янги воситалари ва усулларини ишлаб чиқиш соҳасида фан олдига янги вазифалар қўймоқда. Бизнинг олимларимиз бу вазифаларни муваффақият билан ҳал қилишларига ҳеч қандай шак-шубҳа йўқ.

СУҒОРИЛАДИГАН ЕРЛАР—БОЙЛИГИМИЗ

Суғориладиган ерларни бутун чоралар билан кенгайтириш, бу ерлардан тўғри ва рационал фойдаланиш пахта ва бошқа қишлоқ хўжалик маҳсулотлари етиштиришни кўпайтирмоқ учун ҳал қилувчи аҳамиятга эга. Сув хўжалиги қурилишининг суръатлари тўхтовсиз ўсиб бормоқда. Бу йилнинг ўзидаёқ биз 68 минг гектар янги ерни ўзлаштириб, қишлоқ хўжалик оборотига киритишимиз лозим. Сув хўжалигига сарфланадиган капитал маблағлар кўпайтирилиб, 312 миллион сўмга шу жумладан Мирзачўл ва Қарши даштларида олиб бориладиган ишлар учун 121 миллион сўмга етказилади. Бу маблағлар йирик сув хўжалиги объектларини — сув омборлари, каналлар, насос станциялари, гидротехника узеллари қуриш соҳасидаги ишларни давом эттириш, янги ва партов ерларни суғориш ва мелиорация тадбирларига сарф қилинади.

Тошкент областида Чорвоқ гидроузелини қуриш кенг авж олдирилади, Сирдарё областида Мирзачўлнинг эскидан суғорилиб келган зонасидаги ерларда мелиорация ва суғориш ишларини ривожлантириш, Пахтаорол ва Киров районларида тик зовурларни (вертикал дренажни) кўпайтириб, ерларнинг мелиоратив ҳолатини яхшилаш давом эттирилади. Фарғона ва Андижон областларида Марказий Фарғона ерларини суғориш давом эттирилади. Қорақалпоғистон АССРда республика шимолида катта сув хўжалиги қурилиши ишлари бажарилади ва шу тариқа янги шоликорлик районы вужудга келтирилади. Шу каби бошқа жойларда ҳам кўп сув иншоотлари қурилади.

Суғориладиган ерлар — халқимизнинг энг катта бойлиги. Аммо, суғориладиган ерларга ҳамма жойда ҳам яхши қаралмоқда, деб бўлмайди. Илгари ўзлаштирилган ерларнинг анча қисми ҳар йил қишлоқ хўжалиги оборотидан чиқиб қолаётганлиги асло тоқат қилиб бўлмайдиган бир ҳолдир.

Яхши унумдор ва суғориладиган ерлар ҳеч бир зарурият бўлмаса ҳам, бинолар қуриш ва бошқа эҳтиёжлар учун ажратиб берилмоқда, буни тўғри деб бўлмайди. Ваҳолонки бундай объектларни аҳамияти камроқ бўлган ерларга жойлаштириш бемалол мумкин. Бу ишда давлат тартибини ўрнатиш зарур.

ГЎШТ, СУТ ВА БОШҚА МАҲСУЛОТЛАР МЎЛ БЎЛСИН

Колхозлар ва совхозларда ўтган йил 1963 йилдагига нисбатан гўшт етиштириш 16 минг тонна ёки 19 процент кўпайди, сут етиштириш 19,3 минг тонна ёки 7 процент кўпайди, шу билан бирга, ҳар бир соғин сигирдан соғиб олинаётган сут 90 килограмм кўпайди. Қоракўл тери ва тухум тайёрлаш плани муваффақиятли бажарилди. Шу билан бирга, шуни айтиб ўтиш керакки, республикамизда чорвачилик энг қолоқ тармоқ бўлиб қолмоқда.

Чорвани урчитиб кўпайтириш ёмон ташкил этилганлиги, кўп чорва моллар қирилиб нобуд бўлганлиги, уларнинг маҳсулдорлиги камайиб кетганлиги натижасида колхозлар ва совхозлар 1964 йилда жамоат чорваси туёғини кўпайтириш ва чорвачилик маҳсулотлари етиштириш планларини бажара олмадилар.

Гўшт, сут ва жун тайёрлаш планлари ҳам бажарилмади. 397 колхоз ва 66 совхоз давлатга гўшт сотиш планини, 591 хўжалик эса давлатга сут сотиш планини бажармади.

Кўпгина областларда сигирларни боқиш паст даражада эканлигига алоҳида эътибор бериш керак. Чорвани яйловда ва қўлда боқиб семиртириш ёмон ташкил этилганлиги сабабли, колхозлар ва совхозлар анча зарар кўрмоқдалар. Чорвани урчитиб кўпайтириш ишлари ҳам яхши ташкил этилмаган. Айрим хўжаликлар қўзиларнинг кўплаб сўйилиб кетишига йўл қўймоқдалар. Республика колхозлари ва совхозларида жамоат чорвасининг туёғи 1964 йилда бирмунча камайиб кетди.

Чорвачилик соҳасидаги ишимизнинг катта камчилиги шуки, ем-хашак базасига етарли эътибор берилмаётир. Шуни айтиб ўтиш кифоя қиладики, республикада силосбоп маккажўхорининг ҳар бир гектаридан атиги 183 центнер, Қорақалпоғистон Автоном республикасида эса атиги 126 центнер, Сирдарё областида 132 центнер, Сурхондарё областида 163 центнер ҳосил олинди, холос. Натижада республикада силос бостириш плани атиги 57 процент бажарилди.

Бу йил биз 190 минг тонна гўшт, 305 минг тонна сут, 145 миллион дона тухум ва бошқа кўпгина чорвачилик маҳсулотлари тайёрлашимиз лозим.

ҚИШЛОҚ ХЎЖАЛИГИНИНГ ҲАММА ТАРМОҚЛАРИНИ РИВОЖЛАНТИРАЙЛИК

Пиллачилик. 1964 йилда республика колхозлари ва совхозлари пилла сотиш планини 104,2 процент бажардилар. Давлатга 3.931 тонна пилла сотган, ёки республикада тайёрланган жамики пилланинг қарийб тўртдан бир қисмини берган Андижон областининг пиллачилари бу муваффақиятга катта ҳисса қўшдилар. 1964 йилда қурт уруғига бўлган эҳтиёжни республиканинг қурт уруғи заводлари биринчи марта тўла равишда таъминлади. Пиллачиликнинг озуқа базасини кенгайтириш соҳасида бирмунча иш қилинди.

Шу билан бирга, ўтган йил 342 хўжалик пилла сотиш планини бажармади, 92 хўжалик эса ҳар бир қути қурт уруғидан 40 килограммга етар-етмас пилла олди. Совхозлар пиллани кам етиштирмоқдалар. Бу йилги мажбуриятни муваффақиятли бажармоқ ва давлатга 16.500 тонна пилла бермоқ учун, биринчи навбатда, озуқа базасини яхши тайёрлаб қўйиш, қурт боқиладиган биноларни тахт қилиб, кадрларни тайёрлаб қўйиш керак.

Дон хўжалиги. Дон хўжаликларининг меҳнаткашлари ўтган йил катта ютуқларга эришдилар. Ғалланинг ялпи ҳосили қарийб 87 миллион пудга етди, давлатга 40 миллион пудга яқин ғалла сотилди. Республика биринчи марта шу қадар кўп дон етиштирди ва тайёрлади. Бироқ, республикада дон экинларининг ҳосилдорлиги ҳали ҳам кам, ҳар бир центнер дон етиштириш учун ҳали ҳам кўп меҳнат ва маблағ сарфланмоқда.

Ўтган йил шоликорликка жиддий эътибор берилди. Амударё ва Сирдарёнинг қайир ерларида 9 та янги шоликорлик совхозлари ташкил этилди. Шоли экилаётган майдон 55 минг гектардан ошиб кетди, шоли етиштириш эса қарийб 7 миллион пудга етказилди. Лекин баъзи бир яхши натижалар қўлга киритилганлигига қарамай, янги ташкил этилган кўпгина шоликорлик совхозларининг аҳволи оғир, улар ўтган йил катта зарар кўрдилар. Бу йил республика колхозлари ва совхозлари ҳамма камчиликларни қатъиян тугатиб, давлатга 4 миллион пуддан кўпроқ шоли сотишлари лозим.

Сабзавот, картошка, мева ва узум етиштириш. Ўтган йил республика сабзавот ва қовун-тарвуз тайёрлаш планини бажарди. Республиканинг катта шаҳарлари ва саноат марказлари атрофида ихтисослаштирилган сабзавотчилик зоналари вужудга келтирилганлиги сабзавот ва қовун-тарвуз етиштиришни кўпайтиришга ёрдам берди. Уруғчиликни яхшилаш соҳасида бирмунча иш қилинди. Бироқ, кўп хўжаликлар сабзавот билан яхши шуғулланмаётирлар. 1964 йилда, масалан, Бухоро области картошка экиш планини 38 процент, сабзавот экиш планини 59 процент, қовун-тарвуз экиш планини 90 процент бажарди. 3-«Далварзин» совхозида атиги 1,3 гектар ерга сабзавот, бир ярим гектар ерга картошка ва 3 гектар ерга қовун-тарвуз экилган бўлса, бу совхозларнинг раҳбарларини одамларга ғамхўрлик қилаётган кишилар, деб айтиб бўладими, ахир. Кўп хўжаликлар ҳали ҳам жуда кам ҳосил олмоқдалар. Бу эса аҳолини сабзавот билан таъминлашга ёмон таъсир қилмоқда.

Қорақалпоғистон АССР ўтган йил сабзавот ва мева тайёрлаш планини бажармади. Бу автоном республикада аҳолини сабзавот ва мева билан таъминлаш айниқса чатоқ.

Бу йил биз сабзавот, қовун-тарвуз, картошка етиштиришни анча кўпайтиришимиз лозим. Яқинда Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети ва республика Министрлар Совети бу масалага бағишлаб, махсус қарор қабул қилдилар. Партия ва совет ташкилотлари, колхозлар ва совхозлар белгиланган тадбирларнинг ҳеч сўзсиз бажарилишини таъминлашлари лозим.

Каноп ва тамаки. Ўзбекистон Совет Иттифоқида етиштириладиган канопнинг 90 процентидан кўпроғини бериб турибди. 1964 йилда 257 минг тонна каноп пояси тайёрланиб, план 105 процент бажарилди. 1964 йилги ҳосилдан 9.505 тонна тамаки тайёрланиб, план 173 процент бажарилди. Каноп ва тамаки экувчи хўжаликлар бу қимматли хом ашёларни етиштиришни бундан буён ҳам кўпайтира беришлари лозим.

ЭКОНОМИКАНИ ЯНАДА РИВОЖЛАНТИРИШ УЧУН

Партия колхоз ишлаб чиқаришини мустаҳкамлаш тўғрисида ҳамиша ғамхўрлик қилиб келмоқда. Республика колхозлари ташкилий жиҳатдан мустаҳкамланиб олди, уларнинг жамоат хўжалиги мустаҳкамланди, колхозларда ишлаб чиқариш кўпайди, маҳсулотнинг ҳар бир центнерини етиштирмоқ учун сарфланаётган меҳнат камайди, даромадлар ошди, колхозчилар меҳнатига тўланаётган ҳақ кўпайди. Иқтисодий заиф хўжаликларнинг кўплари қолоқликдан чиқиб олдилар.

Бироқ, республика колхозларининг хўжалик ва молиявий фаолиятида ҳали ҳам катта камчиликлар бор. Моддий манфаатдорлик принципи ҳамма жойда ҳам лозим бўлган даражада амалга оширилаётгани йўқ, план ошириб бажарилганлиги учун кўпинча қўшимча ҳақ тўланмаётир. Колхозчиларга аванс бериш тартибининг ҳам бузилишига йўл қўйилмоқда. Шунга қарамай кўпгина колхозларнинг ревизия комиссиялари ишламаётир, колхозчиларнинг умумий йиғилишлари эса аҳён-аҳёнда бир чақирилади. Масалан, Пахтаорол районидаги «Коммунизм» колхозининг правлениеси 1964 йил учун тузилган ишлаб чиқариш-молия планини колхозчиларнинг умумий йиғилишида муҳокама қилмай тасдиқлаганлигини нормал бир аҳвол, деб бўладими, ахир, Бекобод районидаги «Победа» колхозининг правлениеси 9 хўжаликни умумий йиғилишда тасдиқлатмай, колхозга қабул қилган.

Ишлаб чиқариш-молия планларини тузаётган вақтда ҳар қайси бригада, ферманинг, умуман бутун хўжаликнинг ишини чуқур анализ қилиш, ҳамма камчиликларни очиб ташлаш ва бу камчиликларни тугатиш йўлларини белгилаб олиш, жамоат хўжалигини янада юксалтириш резервларини аниқлаш керак.

Кейинги йилларда республикада кўпгина янги совхозлар ташкил қилинди. Қишлоқ хўжалик маҳсулотларини тайёрлашда совхозларнинг салмоғи йилдан-йилга ошиб бормоқда. Ўтган йил совхозлар пахта ва бошқа кўпгина қишлоқ хўжалиги маҳсулотларини тайёрлаш планларини муваффақиятли бажардилар.

Шу билан бирга, республика совхозлари қишлоқ хўжалик маҳсулотлари етиштиришни кўпайтириш, бу маҳсулотларнинг таннархини камайтириш имкониятларидан ҳали ҳам етарли равишда фойдаланмаётирлар.

«Таллимарон», «Когон», «Зарафшон» совхозлари сингари ва бошқа хўжаликлар, ҳатто пахта каби сердаромад экинни экиб ҳам зарар кўрмоқдалар. Кўпгина совхозларга чорвачилик маҳсулотлари, сабзавот қимматга тушмоқда. Қишлоқ хўжалик маҳсулотларини етиштириш ва тайёрлаш министрлигига, «Узглавкаракуль», «Узсадвинконсерв»га қарашли совхозлар маҳсулот таннархи қимматлашиб кетганлиги натижасида ўтган йил жамғармалар тўплаш планини бажармадилар. У ёки бу хил маҳсулотнинг нархи қанчага тушаётганлигига давлат эътиборсиз қарамайди. Ҳозирги вақтда ҳар бир совхозни яқин йиллар ичида рентабелли хўжаликка айлантириш вазифаси қўйилди.

Республиканинг партия, совет ва қишлоқ хўжалик органлари колхозлар ва совхозларни малакали кадрлар билан мустаҳкамлаш соҳасида бир қанча чоралар кўрдилар.

Партия, совет ва қишлоқ хўжалик органлари янги ходимларни танлаш ва уларни колхоз ва совхоз ишлаб чиқаришининг раҳбар кадрларини танлаш ва тарбиялаш ишини кучайтиришлари лозим.

ТУРМУШ МАДАНИЯТИ ЮКСАЛАВЕРСИН

Партия ва ҳукумат совет халқининг фаровонлигини ва маданиятини оширишга жуда катта эътибор бермоқдалар. Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг XIII пленуми турмуш маданиятини ошириш масаласини махсус муҳокама қилиб, ижтимоий муносабатларнинг турмуш сингари муҳим ва мураккаб тармоғини қайта қурмай, коммунизм қуриш мумкин эмаслигини уқтириб ўтди. Яқинда ўтказилган ўзаро текширишлар шуни кўрсатдики, партия ва совет ташкилотлари, колхозлар ва совхозлар мактабларни, клублар, кинотеатрларни кўпайтириш соҳасида анча иш қилганлар, қишлоқ аҳолисига медицина хизмати кўрсатишни, маиший хизмат кўрсатишни яхшилаш, савдо-сотиқни ва умумий овқатланишни ривожлантириш чоралари кўрилмоқда.

Қишлоқларни ва совхоз посёлкаларини обод қилиш соҳасида кўпгина ишлар бажарилмоқда. Бироқ, ҳамма жойда ҳам шундай қилинаётир, деб бўлмайди. Қорақалпоғистон АССРда хуторлар системасини тугатиш ҳамда колхоз ва совхозлар посёлкаларини обод қилиш соҳасида олиб борилаётган ишлар мутлақо етарли эмас. Аслини олганда, Қашқадарё областида ҳам колхозлар ва совхозларда турмушни қайта қуриш учун кураш ҳали авж олдирилгани йўқ.

Кўпгина колхозлар ва совхозларда узоқ участкаларда яшовчи болаларни мактабларга элтиб қўйиш ташкил этилган эмас, доимий ишлайдиган мактабгача тарбия болалар муассасалари ташкил этилмаган. Кўпгина ҳолларда савдо шохобчалари район марказларида, колхозлар ва совхозларнинг марказий қўрғонларида жойлаштирилган. Совхоз ва колхозларда нон ёпиш қониқарсиз ташкил этилган. Кўп колхозчилар ва ишчилар ўзларининг пойафзалларини, кийим-кечакларини ямайдиган, рўзғор буюмларини ремонт қилиб берадиган жой топа олмайдилар.

Колхозлар ва совхозларда қурилиш ишлари кенг миқёсда олиб борилаётганлигига қарамай, қишлоқлар ва посёлкаларнинг ташқи қиёфаси жуда секин ўзгармоқда. Бунинг сабаби шуки, кўп ҳолларда иморатлар плансиз, тарқоқ равишда қурилмоқда. Иморатларни колхозлараро қурилиш ташкилотларига пудратга бериб қурдириш усулига қатъийроқ равишда ўтиш керак. Колхозларда уй-жой биноларини қуришга кўпроқ эътибор бериш зарур. Бу муҳим ишда уларга ёрдам бериш, арзон маҳаллий бинокорлик материаллари ишлаб чиқаришни кўпайтириш чораларини кўриш даркор. Уйларнинг сифатли қилиб қурилишини ва янги иморатлар қурилаётган районларнинг ободонлаштирилишини контроль қилиб туриш керак.

Далаларда ва яйловларда ишлаётган колхозчиларга ва совхоз ишчиларига маданий-маиший хизмат кўрсатишни кескин суратда яхшиламоқ учун ҳамма бригадаларда обод дала шийпонлари барпо қилиш, умумий овқатланишни ташкил этиш зарур.

КЎКЛАМГИ ЭКИШГА НАМУНАЛИ ТАЙЁРЛАНАЙЛИК

Пахта ва бошқа қишлоқ хўжалик маҳсулотлари етиштиришни кўпайтириш юзасидан олинган юксак мажбуриятларнинг муваффақиятли бажарилиши кўкламги дала ишларининг яхши ўтказилишига кўп жиҳатдан боғлиқдир.

Ернинг қарийб ярмисини шўр босган бизнинг республикамиз шароитида ер шўрини ювишни ўз вақтида ва сифатли қилиб ўтказиш алоҳида катта аҳамиятга эга. Аммо, ер шўрини ювиш плани атиги 32 процент бажарилди, шу билан бирга бунинг учун ерларни суғориш сифати ҳам кўпинча жуда паст бўлмоқда. Бу йил сув камчил бўлиши кутилаётганлигига қарамай, тупроқда намни тўплашга ҳам етарли аҳамият берилмаётир. Хўжаликлар ичидаги ариқ ва зовурларни тозалаш топшириғи 62 процент бажарилди, холос. Қишлоқ хўжалик техникасини тайёрлаш ишлари ҳам анча орқада қолмоқда.

Республика колхозлари ва совхозлари камида бир миллион гектар ерга чигитни квадрат қилиб экишни мўлжаллаб қўйдилар. Бунинг учун далаларни яхшилаб текислашга алоҳида эътибор бериш зарур. Механизациялашган бригадаларни ва звеноларни механизаторлар, қишлоқ хўжалик мутахассислари орасидан танлаб олинган малакали раҳбар кадрлар билан таъминлашни, шу бригадалар ва звеноларга керакли тракторларни, пахта териш машиналарини ва бошқа қишлоқ хўжалик техникасини бириктириб қўйиш, бригадалар ва звеноларнинг доимий составини тасдиқлаш, хўжалик ҳисобига асосланган ишлаб чиқариш топшириқларини тузиш ишларини жуда яқин кунлар ичида тамомлаш керак.

Ҳозир колхозларда 1965 йил плани тузилмоқда. Ишларнинг муваффақиятли бўлиши ишлаб чиқаришнинг қанчалик тўғри планлаштирилишига, ҳамма имкониятлар ва резервлар қай даражада ҳисобга олинган бўлишига кўп жиҳатдан боғлиқдир.

Агротехника, экин майдонларининг структураси, чорвани боқиш масалалари устида ва бошқа бир қанча масалалар устида кейинги йилларда бир талай ва ўйланмаган, шаблондан иборат тавсиялар ва масъулиятсиз кўрсатмалар берилди. Партия қишлоқ хўжалигига раҳбарлик қилишдаги бу камчиликларни кескин равишда тугатмоқда, қишлоқ меҳнаткашларининг ижодий ташаббускорлигини қувватламоқда, колхозлар ва совхозларнинг жамоат ишлаб чиқаришини ташкил этиш ва планлаштиришда уларга сўзда эмас, балки амалда катта ҳуқуқлар беришни ўз олдига вазифа қилиб қўймоқда.

Барча қишлоқ хўжалик ишларини муваффақиятли ўтказиш учун областлар ва районлар, колхозлар ва совхозлар ўртасида, бригадалар ва звенолар ўртасида социалистик мусобақани кенг авж олдириш лозим. Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети етти йилликнинг тугалловчи йилини қишлоқ хўжалигини янада юксалтириш йилига айлантиришга қарор қилган Қўрғонтепа райони меҳнаткашларининг ватанпарварлик ташаббусини маъқуллади. Ҳар бир колхоз ва совхоз қўрғонтепаликларнинг мурожаатини муҳокама қилиб, ҳосилдорликни янада ошириш ҳамда пахта ва бошқа қишлоқ хўжалик маҳсулотлари етиштиришни кўпайтиришга доир конкрет тадбирларни ишлаб чиқиши керак.

* * *

Экиш бошланишига саноқли кунлар қолди. Шу қисқа вақт ичида катта ҳажмдаги тайёргарлик ишларини бажариш керак. Қишлоқ меҳнаткашларининг ҳаммасини кўкламги экишга намунали тайёрланиш ва уни уюшқоқлик билан ўтказиш учун курашга сафарбар қилиш зарур. Ўтган юбилей йилида бўлгани каби бу йил ҳам республика меҳнаткашлари республика олдида турган катта вазифаларни шараф билан бажаришларига, янги муваффақиятларга эришишларига ва шу тариқа коммунизм қуриш улуғ ишига муносиб ҳисса қўшишларига ишонамиз. (Қарсаклар).

Доклад қисқартирилган стенограмма асосида босилди.

ҚИЗЛАР ҚАЛБИНИНГ ТАРОНАЛАРИ

ШЕЪРИМ

Шеърим, сен туғилдинг мисоли фарзанд,
Тўлишиб кетгандай бўлди уйларим.
Езганларим бўлди қалбимга пайванд,
Узоқларга парвоз этди куйларим.
Шеърга солдим баҳор билан бир келган
Шўх сувларнинг сойлардаги нозини.
Хув, узала тушган водийқирларнинг
Бахмал кийиб ясанган парвозини.
Шеърга солдим пахтазорни, боғларни,
Чаманларга бурканган гул дўёрни,
Меҳнат майдонида жавлон урган у
Севгисига содиқ вафодор ёрни.
Шеърим, сен туғилдинг мисоли фарзанд,
Нурга чўмилгандай бўлди уйларим.
Қайноқ сатрларим қалбимга пайванд,
Узоқларга парвоз этди куйларим.

Саломат БЕКЖОНОВА.

ГУЛЛАР РАЪНОСИ

Кўзларимни ёндирди сўзананинг жилоси,
Бунча баланд чеварии ўз касбига ихлоси.
Хил-хил гуллар товланиб, гўё атр кукратар,
Шунда жамми деб қўйдим гўзалликнинг дунёси.

Сўзлар эди сўзана озод меҳнат шавқидан,
Битилибди гулларга бахтиёрлик иншоси.
Бунча гўзал бу санъат, ололмайман нигоҳим,
Сеҳрландим чоғи мен, борми меҳригиёси.

Чевари ҳам ёнимда.
— Фабрикамиз айланинг,
Сўзаналар бир гулзор,— дер яратиш шайдоси.
Мен биламан, у гулзор шу қиз каби наққошлар

Зеҳни, ишқи, дил сўзи, кўзларининг зиёси,
Кашта қиздай ёқимли, қиз каштадан ёлқинли,
Нусха олмиш ўзидан аъло қизлар аълоси,
Шунинг учун гулзорни кезган каби сархушман,
Турар экан қаршимда ўша гуллар раъноси.

Гулчеҳра НУРУЛЛАЕВА.

ҚАЛАМКАШ ХОТИН-ҚИЗЛАР РЕДАКЦИЯМИЗ МЕҲМОНИ

Пойтахтимизда яшаб, ижод қилаётган, турли газета, журнал редакцияларида ишлаётган қаламкаш хотин-қизлар сафи ёш, талантли ёзувчилар, шоиралар, журналистлар ҳисобига тобора бойиб, кенгайиб боряпти. Улар ўзларининг қалбларга завқ бахш этувчи нозик-нафис шеърлари, гўзаллик, чин инсонийлик, меҳр-садоқатни мадҳ этувчи ҳикоялар, дўстлик, меҳнат, яратувчиликни тасвирловчи очерк, лавҳа, репортажлари билан кўпчилик ўқувчиларга яхши танишдирлар.

Ўтган душанба куни ана шу ажойиб ижод соҳибалари — қаламкаш хотин-қизларнинг бир группаси «Тошкент ҳақиқати» газета редакцияси коллективининг меҳмони бўлишди. суҳбатни кекса олима ва шоира Музайяна Алавия олиб борди.

— Мен бугунги анжуманимиздан беҳад хурсандман, — деб гап бошлади Музайяна опа, — қараб ўйлаб қолдим, даврамиз қанчалик кенг ва ёш адибалар билан қанчалик ороланиб турибди. Мен қаламкаш хотин-қизларнинг кекса авлодига мансубман. Бир пайтлар бирор нарса ёзиш уёқда турсин, ҳатто ҳарф танийдиган, бироз хатсаводи бор аёл кишини учратиш амри маҳол эди. Мана, ҳозирги кунда ажойиб ижодкорларимиз яратаётган асарларни ўқиб, қувончим ичимга сиғмайди. Талантли, ёш, жўшқин қалб, олижаноб адибаларга айтадиган битта гапим бор. Юксакниятли қаламкаш қизларим, жўшиб-жўшиб ижод қилинглар, шундай асарлар ёзингки, ўқиган киши завқ-ором ололсин, уларни бугунги кунимиз руҳи билан тарбияласин. Сиз яратаётган, ёзаётган қаҳрамонларингиз ҳамма учун ибрат бўладиган одамлар бўлсин, чинакам инсон бўлсин.

Учрашувда «Ўзбекистон хотин-қизлари» журналининг редактор ўринбосари Холида Аҳророва, шу журналнинг масъул секретари Лола Тожиева, «Гулхан» журналининг редактори Яйра Саъдуллаевалар сўзга чиқиб, ҳозирги кунда журналистлар олдида турган асосий вазифалар нималардан иборат, қандай мавзуларда асарлар ёзиш керак, қайси темалар назар-эътибордан четда қоляпти, ахлоқ, одоб масалаларида кўпроқ бадиий асарлар, мақолалар бериб бориш ва умуман инсонга, чинакам меҳнат кишисига ғамхўрликни янада кучайтириш лозимлиги ҳақида ҳамда ўзларининг ижодий режалари тўғрисида гапирдилар.

Ёш шоиралар мушоираси учрашувга яна ҳам файз киритди. Журналистлар Гулчеҳра Жўраеванинг «Уғилжон», Эътибор Охунованинг «Муҳаббат ҳақида», Зулфия Умарованинг «Мангу қол, баҳор», Муҳаббат Туробованинг «Ўзбек шоираларига», Муқаддас Абдусамадованинг «Отамга», Гулчеҳра Нуруллаеванинг «Пешонамда қуёш бор» деган шеърларини мароқ билан тинглашди.

Халқаро хотин-қизлар куни 8-март байрами олдидан ўтказилган қаламкаш хотин-қизлар билан ижодий учрашув йиғилганларда яхши таассурот қолдирди.

Суратда: учрашув қатнашчилари.
В. Салов фотоси.

АДАБИЁТ ВА САНЪАТ САҲИФАСИ

ТОНГДА

Йиғиштириб кумуш этагин,
Ётоғига жўнар ой аста.
Юлдузлар ҳам унинг кетидан,
Тарк этишди кўкни бир пасда.

Шод қаршилаб сўлим наҳорни
Уйғонмоқда она-ер яшнаб.
Гулзор томон чорлайди мени,
Ишқда ёнган булбул чах-чахлаб.

О, оромбахш куйчи, булбулжон,
Мунча эрта тушибсан куйга.
Мунча бедор оташда ёндинг,
Мунча жазманд сен атиргулга?!

Билсанг, мен ҳам гуллар ошиғи,
Кел, кезайлик иккимиз гулзор.
Субҳидамда дил куйимизни
Гўзалликка этайлик изҳор.

Боқ булбулим гуллар хаёл-ла
Турар аста эгиб бошини,
Юз-кўзидан томган шудрингми,
Ёки соғинч-ҳижрон ёшими?!

Ана, аста уфқнинг ранги
Шафақланди — қуёш уйғонди.
Талпингандек онага гўдак,
Гул-чечаклар шодланиб қолди.

Силкинишиб, юз, кўзин артиб,
Бўй чўздилар қуёшга қараб.
Атр бўйин сочдилар ҳар ён,
Шўх хандала баргларин тараб.

Сахий офтоб ҳароратидан
Нафосатга тўлди коинот.
Ҳар тонг чаман сайрида, шундан
Дилни қуршар ажиб ҳиссиёт.

Кел, эй булбул, Она-Ер, Қуёш
Мадҳи учун ..нгратайлик соз.
Ернинг саҳоватин, қуёш қудратин,
Қанча бедор куйласанг оз!

Фотима ТОШМАТОВА.

УМР МАНГУ БЎЛСА...

Ҳаёт ширин, ҳаёт гўзал,
Умр мангу бўлса қани!
Ҳатто киприк юммай тунлар
Тотсанг сурури, завқини...

Ҳа, бу ўлканинг кумуш тонглари, тароватли тунлари, дилбар оқшомлари нақадар ҳаётбахш, файзнок. Чунки бу ўлка бахтиёрлар ўлкаси. Алвон чечаклар, ёқут гулларни қучоғида ардоқлаётган сўлим боғлар, хиёбонларни кезганингда, зебо қизларнинг хандон ташлаб кулишларини тинглаганингда ўтмишимизни эсламайсанми, дугонам? Мен эслайман. Эслайману ҳозирги кунимизнинг ҳар бир дақиқасини олтин тарозида ўлчагим келади.

Қопқора бахмал тунда юлдузлар қанчалик ёрқин чарақласа, ўтмиш зулматларини эслаганда бугунги бахтимиз машъали шунчалар ёруғ шуъла сочади.

Ҳа, жаҳонларга улашсак етгудек бахтимиз бор. Октябрь тонги отмасдан олдинги зулм ва хўрликлар ҳукмрон бўлган машъум замонда хотин-қизлар шундай деёлармиди? Йўқ, мутлақо! Қадим Осиё тунида юлдуздек чақнаган шоира Увайсий тутундек кўкка чирмашган кўнгил афғонларини шундай ифодалаган эди:
«Замона кулфатидан бу кўнгил доғ ўлди, доғ ўлди.».
Бу чархи бемурувватдин кўнгил доғ ўлди, доғ ўлди».

Улар эрк, покиза муҳаббат, инсонлик ҳақида куйладилару лекин замона зулми уларнинг қалбини, созини тилка-пора қилди.

Биз яшаётган замона тарих саҳифаларига тубли таҳрир киритди. Ноёб бахтини, севгисини, инсонлигини эркин тараннум этиб, жўшқин мисралар яратаётган шоиралар, адибалар Улуғ Октябрь самарасидир. Октябрь тонгининг шуъалалари, улуғ Ленин ғоялари, коммунистик партиянинг буюк ташкилотчилик фаолияти бизлар учун ўсиш, юксалиш, бахт-саодатли ҳаёт кечириш йўлини ёритиб берди. Битмас-туганмас талантларни яшнатиб юборди, жамиятнинг тенг ҳуқуқли, актив курашчилари сифатида майдонга олиб чиқди.

Республикамиздаги ишчилар ва хизматчиларнинг кўпчилик қисмини хотин-қизлар ташкил қилади. Ўтмишда юзлари заъфарон, диллари вайрон бўлган «ожиза»лар эндиликда инженерлар, техниклар, фан кандидатлари, докторлар—олималардирлар. Улар энди мураккаб дастгоҳларни бошқариб, муҳим ихтиролар, эл-юрт фаровонлиги ҳақида ўйлашади. Асрлар давомида суқланиб боққанимиз кўк малаги—ойнинг қулоғига олтин сирға тақиб тушган фазокор жувон ҳам бизнинг замондошимиздир.

Куни кеча Тошкент химия институтида олималар ҳузурида бўлдим. Янгилик излаб, киприк қоқмай иш олиб бораётган бу олималар муҳим кимёвий ихтиролар кашф этмоқдалар. Яқиндагина кандидатлик диссертациясини ёқлаган ёш олималар Н. Қ. Юсупова, Р. Маннонова, Ў. Абдуллаева, Х. Ортиқбоевалар ўз илмий ишлари, изланишлари ҳақида гапириб беришди. Уларнинг қалбидаги эҳтирос, ҳаётга, меҳнатга бўлган муҳаббатни ҳис этиб, илҳомга тўлади киши.

Саодат сўзининг ўлчови-худуди йўқ дейдилар. Биздаги саодат эгаларининг ҳам сон-саноғи йўқдир. Қайси жабҳага назар ташламанг гўзаллик яратаётган қиз-жувонларни кўрасиз. Ҳа, улар бор жойда гўзаллик, қўшиқ, илҳом хам бор. Шоир қўлига қалам тутқизган, созанда торига қувноқ куй бўлиб оқиб кирган, хушхонлар ялласига мазмун берган ҳам шулардир.

Тошкентдаги тўқимачилик комбинатида бўлганмисиз? Бу ерни чаманзорга ўхшатса бўлади. Узоқдан қараганда ранго-ранг гуллар расми босилган газламалар цехлари гулзорни, қиз-жувонлар эса гулкорларни эслатади. Ана шу тўқимачи қизлар тайёрлаётган газламалар Совет Иттифоқидагина эмас, чет элларга ҳам машҳур. Социалистик Меҳнат Қаҳрамони Марҳамат Йўлдошева, Валентина Пидинова — булар Тошкент тўқимачилик комбинатида коммунистик меҳнат бригадаси учун бўлган ҳаракатнинг ташаббускорлари. Эндиликда ўнлаб-юзлаб марҳаматхонларнинг ҳайрли ишлари дилрабо қўшиқдай, мусиқий шеърдай қанот ёзиб таралмоқда.

Республикамиз қишлоқ хўжалиги — пахтачилиги, чорвачилиги ва пиллачилиги тез илгарилаб бораяпти. Колхоз ва совхозларимиз қўлга киритаётган улкан ғалабаларда меҳнатсевар аёлларимизнинг жуда катта улуши бор. Қишлоқ хўжалигида неча минг хотин-қиз агроном, зоотехник, ветеринария врачи бўлиб ишлаяпти. Колхоз тузуми хотин-қизлардан шундай талантли ташкилотчиларни, янгилик изловчиларни, деҳқончилик усталарини вужудга келтирдики, бундай аёллар эндиликда ҳар бир хўжаликда юзлаб саналади.

Зангори кемани биринчи бўлиб жиловлаган Турсуной, сут чашмалари кўзини очган Зуҳра, кумуш толалар соҳибаси Олияхон, далалар маликаси ошиғи Люба, тадбирли раиса Мухтарам, эҳҳа, санаб адо қилиб бўлмайди уларни. Бу оташ нафасли аёлларнинг ҳар бири бир достон.

Заррин арқоқли сўзаналар, камалакдай товланувчи шоҳиатлар усталарининг ишини кузатганмисиз. Уларнинг мароқли суҳбатини тинглаганмисиз?

Тошкентдаги бадиий буюмлар фабрикасида ҳаёт айниқса гаштли. Ипаклар қатимига бутун меҳрини, истеъдодини сарф этиб кашта тикаётган — қизларнинг ўзлари ҳам баҳор бинафшаларидай гўзал. Гўё олтин сандиқ очилгану дурлари шу ерга сочилгандай. Дарвоқе, бу гўзаллар дурдан камми!

Зулфия Иброҳимова ва унинг шогирдлари қўли билан тайёрланаётган буюмлар кимларнинг уйини безамаган дейсиз.

Уларнинг ишини кузатар эканман беихтиёр бувимни эсладим. Бувим кашта тикканда доим кўзига ёш келаркан — йиғлаб, изтиробларини ипаклар қатимига сингдирар экан. Бу каштачи қизлар эса қўшиқ айтишади. Уларнинг оддий гаплари ҳам қўшиқ.

Санъаткор бўлишни орзу қилгани учун пичоқланган Шаҳрихон, қонига беланган Нурхон, Турсуноймлар ҳозир бўлсайди. Улар эришолмаган орзуга бугунги давр қизлари эришди. Уларнинг орзуси бизнинг булбулларимиз бахт куйчилари — Ҳалимахон, Саодатхон, Коммунахон, Фароғатхонлар таронасида янграмоқда. Нодира, Увайсий, Зебунисолар қалами Зулфия, Музайяна, Саида, Гулчеҳралар қўлига кўчиб ўтиб мана бугун эркинлик, бахт, иқболдан ғазаллар битмоқда. Шундай шодиёна дамларда биз ўтмиш қурбонларининг номини ҳурмат билан тилга оламиз.

Ноёб бахтимизни эъзозлаб сақлашга, қадрлашга, гард юқтирмасликка сўз берамиз. Чунки бу бахт курашлардан, табаррук оналарнинг кўз ёшларидан, тўкилган қутлуғ қонларидан бунёдга келган.

Биз бу бахт учун Ватанга, халққа муносиб ишларимиз, меҳнатимиз билан жавоб берамиз. Инсонга азиз ҳамроҳ, яқин кўмакдош бўлишга, ҳаёт дарёсининг қудратли оқимига қўшилиб, унинг жавлон уриб оқишига ёрдамлашишга сўз берамиз. Масъуд оналарнинг кўзларидаги нурда, гўдаклар лабидаги кулгуда, оталаримиз белидаги куч-қувватда, кишилар гурунггидаги самимийликда, боғлар, хиёбонларда яшнаётган турфа гуллар атрида улушимиз бўлсин.

Шу азиз юрт гулшанини, азиз кишилар шаънини улуғлашда кучимизни, қалб ҳароратимизни аямаймиз.

Улуғ айёмингиз муборак, мухтарам опа-сингиллар!

Эътибор ОХУНОВА.

ИККИ ШЕЪР

ОЙ БИЛАН КЕТДИМ

Севгилимни анҳор бўйида
Кутар эдим ўша тун ёлғиз,
Соҳил жимжит осуда, аммо
Кезар эди шаббода ҳануз.

Тепамдан ой эркалаб мени
Майингина кулиб боқарди,
Олтин рангли заррин сочларин,
Тараганн менга ёқарди.

Сўзлай кетди ой менга шу дам:
— Кутма уни келмас бу гал ҳам.
Билмасанг мен билдирай сенга
Бевафо у, бўлолмас ҳамдам.

Ҳозир кўрдим бир хиёбонда,
Бўлак қизнинг ҳуснига маст у.
Севги изҳор қилмоқда унга,
Ёлғон эмас, ҳаммаси рост бу.

Хафа бўлма, зар нурим билан
Йўлларингни ёритай ўзим.
Қўлингни бер, бирга бўлайлик
Бевафони кўрмасин кўзим.

ШОИРЛАРГА

Эй, сиз оғир йўлни ўтганлар,
Ҳарфлардан ўқ яратганлар.
Эй сиз, қонли жангда ютганлар,
Шеъри билан ёвни отганлар.

Юрардингиз мастердай супоҳ,
Кеча сизни заводда кўрсам.
«Мана кўргин чиройимда у»,
Деди дала, қирлардан сўрсам.

Яна сизни кўрмоқчи бўлсам,
Гўдакларнинг боқдим кўзига.
Турсунойчи пахтакор қиз ҳам
Ошиқ экан шоир сўзига:

Сизни яна қумсаб қолганда,
Солдатларнинг ёнида кўрдим.
Шоир сўзи ҳароратини
Илк баҳорда боғимда кўрдим.

МУҚАДДАС.

БАҲОР

Қиш чекинди. Қуёш жилмайиб
Майсаларни уйғотди аста.
Оппоқ қорли тоғ чўққилардан
Ирмоқларни шоширди пастга.

Олов янглиғ ҳароратидан
Дарёларнинг музи ёшланди.
Қиш туфайли юртни тарк этган
Булбулларнинг базми бошланди.

Қалбга яқин у олтин қуёш
Бойчечакка берди қўшқанот.
Ол лолалар, шўх бинафшалар
Шу қуёшдан олдилар нажот.

Гул хуснидан баҳор чиройи
Ёшлик каби очилди бутун.
Булбулларнинг шўх таронаси,
Юрагимни этдилар мафтун.

Яшна кўклам, яшна гуркираб,
Кечикишни ўйлама зинҳор,
Вафосиздек ўткинчи бўлма,
Диёримда мангу қол, баҳор.

Зулфия УМАРОВА.

ЎЗБЕК ШОИРАЛАРИГА
(СУРАТГА ҚАРАБ)

Кўз ёшингни кўрган замонок,
Бир нафасга шодлигим сўнди.
Бўғилдиму кўнглим шу онда
Оғир ғашлик аламга тўлди.

О, шоирам қалбингда қайғу,
Шеър тўқидинг тунлари бедор,
Узоқларга етаклаб туйғу,
Бахт ахтардинг, истадинг баҳор.

Қафас ичра қолган қуш каби
Нола қилдинг ва чекдинг фироқ,
Эҳ, азизам фахрим деб сени,
Авлодларинг ардоқлар ҳар чоқ.

Афсус билан боқаман сенга
Замонамга ортади меҳрим,
Бир ўлкаки, бахт, ижод берган
Гулга, нурга ўралар шеърим.

Муҳаббат ТУРОБОВА.

ГУЛ ИШҚИ

Чаман ичра балқирди бугун,
Навбаҳорнинг париси—гўзал.
Ўҳу, кимлар қўймади кўнгил,
Ким битмади унга куй, ғазал.

Балли, сенга, эй хассос ошиқ,
Гул ишқига солибсан камар.
Ирмоқ-ирмоқ тўкиб кўз ёши
Висолингни кутмиш ҳар саҳар.

Туман каби чекинди ҳижрон,
Ва тарк этди гулни кўз ёши.
Дединг ошиқ: мен сенга боғбон,
Сен уйимнинг кўрки, қуёши.

Афсус, афсус, қомат букди гул,
Ажин босди яноқларини.
Ғунчаларин очолмасдан ул,
Ташлаб қолди япроқларини...
Ҳар тонг орзу ва армон билан
Дилдан қўмсар гул гулзорини.
Сен-чи ошиқ, ўзга гулга банд,
Ҳис этмайсан унинг зорини...

Гулчеҳра ЖУРАЕВА.

Фазилат

Хушфеъллик, мулойимлик ҳамма неъматларнинг яхшироғи, жумла сифатларнинг зебороғи, дейишади. Зотан одамдаги чирой, гўзаллик феъл-атворнинг яхшилигида, ширин сўз, мулойимликда кўринади. Бахтли ёки бахтсиз бўлиб қолишга ҳам кўпинча кишининг хулқ-атвори сабаб бўлади.

Хушатвор кишиларнинг сўзлари латиф, кўнгилга хуш келадиган, ҳар бир ҳаракатлари роҳат бағишлайдиган бўлади. Улар ўз ҳадларини билганлари учун атрофдагиларни яъни дўстларининг даражасини ҳам яхши биладилар. Мана шу дўстларга муносиб дўст бўлиш учун халқ рад этган ишлардан қочиб, кўпчилик ёқтирган одатларга интиладилар. Демак, хулқ-атворнинг яхши бўлиши ҳам инсонга бўлган ҳурмат ва муҳаббатнинг натижасидир.

Мана шу дўстлик ва ҳурматдан пайдо бўлган муҳаббат уларнинг қалбларини олижаноб, ниятларини эзгу қилиб қўйган. Бундай фазилат эгалари бировга озор беришдан, ёлғон гапиришдан, бахилликдан, одамларни ташвишга соладиган бемаъни сўз айтишдан ҳазар қиладилар. Бундай фазилат эгалари кичкина нарса билан ҳожат чиқаришни, агар бирор кишини кучсизликда кўрсалар лутфан яхшилик қилишни унутмай мурурват қиладилар.

Янги тушган бир келин аста-аста юриб сувга кетаётган бир оқ сочли онанинг челагини олиб ажойиб дилдорлик билан сувни уйигача олиб келиб берди. Кекса она мамнун бўлиб олқишлади. Кўрганларнинг ҳам муҳаббати ортди. Ҳаётимизда бу кўп учрайди.

Ҳасан бобонинг йўлини қор босиб ўтолмай ҳайрон бўлиб турганини кўрган Қосим деган инженер йигит уйидан курак олиб чиқиб қорларни кураб ташлади. Бобонинг мамнунлигидан Қосимнинг ўзи ҳам хурсандлик билан ишга кетди. Ҳасан бобо кимни кўрса Қосимнинг муруввати гапирар эди.

Ёмон сўзлардан, тубан ишлардан сақланиш ўзини ва бошқаларнинг обрўсини тўкмаслик, катталар, ота-оналарни ҳурмат қилиш, бошқалар билан маънавий қариндошликда, муносабатда — хушмуомалада бўлиш каби одатларнинг ҳаммаси инсонга бўлган муҳаббат-ҳурматдан туғилади.

Маҳаллада Шарифахон деган бир ўқитувчи бор. У шундай самимий дилбарки, ҳаракати, сўзи муомаласи чарчовингизни босади. Ўзингизни енгил ҳис этасиз. Болалари, уй турмуши, мактаб ва коллективдан мамнун эканини сезиб турасиз. Айтадилар-ку, «одамларга маҳбуб — суйикимли кўринай десанг уларнинг кўнглидагини топиб гапир!...» деб. Биз оналарнинг ёқтирганимиз болаларимиз тўғрисидаги сўзлардир. Умуман, киши дўстни ҳаётда шод, мамнун кўрса роҳатланади. Покиза қалб эгалари бу маънавий лаззатга ҳеч нарсани тенглайолмайдилар.

Лекин, бировнинг бахтини кўролмайдиган ҳасадчининг юки оғир бўлади: ўзига ўзи қайғу ортиб юради. Одамнинг қадрини, ҳаётнинг лаззатини тер тўкиб меҳнат қилганлар билади.

Хуштабиат кишилар бўлар-бўлмасга ўз табиатини ўзгартабермайди. Ҳар эшитган сўзини сўйлайвермайди. Улар «тилга ихтиёрсиз, элга эътиборсиз» эканини билади.

Кўп шоирлар сўздаги ширинлик оз ва соз гапиришда, шунинг учун кўнгилга урмайди, аксинча бир сўз эшитишга иштиёқ ортади, дейишиб.

Мен сўзинг ташнасиман,
Оқар дарё турса ҳам

каби ибораларни кўп ёзадилар.

Мана шундай яхшилар билан ҳамсуҳбат бўлиш, донолар билан ҳамдам бўлиш саодат деганлари рост! Негаки, бу нарса кўнгилга ором, руҳга озиқ беради.

Музайяна АЛАВИЯ.

БИЛМАЙМАН НЕ ҲОЛ?

Тим қора сочини ёйганида тун,
Солланиб, нозланиб ёқиб ишқ ўтин,
Зуҳролари билан чиққанида ой,
Оламни сут каби ёритар бутун.
Тепамда сузган ой мен билан ҳамроҳ,
Сиру-асроримдан фақат у огоҳ,
Кумуш нурин сочиб, ташлабон нигоҳ,
Гўё дер: — Кутганинг бўлади ҳамроҳ.
Умид учқунланиб мисоли чашма,
Висол оғушига тўлиб-тошаман.
Дилим буюради зинҳор адашма,
Қадаминг билиб бос, ҳаврикма, шошма!
Қалдирғоч қошини чимириб хиёл,
Қандайин ўйларни сураркин хаёл?..
Дилим туғёнини англаб зиғирча —
Кошкийди мени ҳам ёд этса пича.
Мудом учрашганда сўзлайолмай лол,
Термулиб қоламан... Билмайман не ҳол?!..
Бутунлай ўйларим эсимдан чиқиб,
Қошида тураман мисоли хаёл...
Уни кўрганимда босиб ғул-ғула,
Калимага келмай тилим ғўлдираб —
Қоламан... Ажаб, не сир бор бунда?..
Бу ҳам қийин экан, келмас бир йўла.
Билолмай хунобман, кимдайкин майли.
Жоним фидо этай йўлида майли!..
Бошимдан юргизсин тегирмон тошин,
Азоби шириндир унинг туфайли.

Фарида УСМОНОВА.

Қулолчилик санъати буюмларини Ўзбекистонимизга келган жуда кўп меҳмонлар энг қимматбаҳо эсдалик сифатида олиб кетадилар. Бу санъатга ўз талантини бағишлаган жуда кўп халқ усталари, скульпторлар ва рассомлар бор. Уларнинг қўли билан оддий лойдан ясалган ажойиб буюмлар кишининг ҳавасини келтиради. Суратда: Ўзбекистоннинг энг кекса кулолчиларидан бири Юнус Зиёмуҳамедов иш устида.

В. Сваричевский фотоси. (ЎзТАГ)

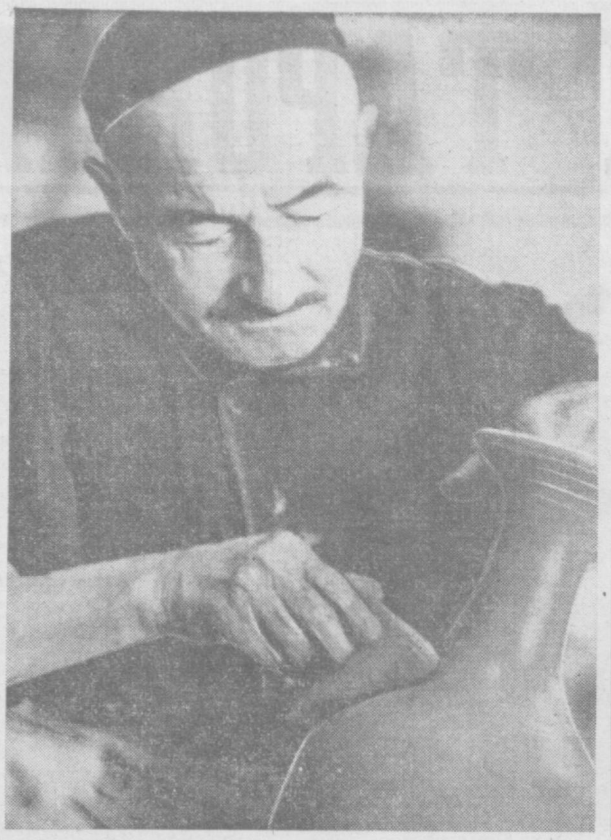

ВАГОН-КЛУБ

Темир йўллар кезиб катта бўлганим учун яхши эслайман. Революциядан илгари Ўрта Осиё темир йўлининг кичик станциялари ва разъездларида махсус вагон-черковь бўларди. Рус руҳонийлари бундай вагон-черковлардан художўйликни кенг тарғиб қилиш мақсадида фойдаланишарди.

Ҳамон ёдимда. Поезд станцияга келгач, вагон-черковни ажратиб қолдириб кетар эди. Қўнғироқлар овози ён-атрофни тутиб кетар, сўнг поп келиб, жаҳолатда қолган кишиларнинг миясини заҳарлагани-заҳарлаган эди.

Мен ҳикоя қилмоқчи бўлган вагон-клуб ўз олдига тамоман бошқа вазифа — кишилар қалбида маърифат чироғини янада ёрқинроқ ёқиш вазифасини қўйган. Тошкент темир йўл бўлинмасининг бундай сайёр клубини станциялар ва разъездларда зўр қувонч билан қарши олишмоқда. У йўлдаги транспорт ходимлари, уларнинг оила аъзолари ўртасида сиёсий, маданий-оммавий, касаба союз ишларини олиб боради, темирйўлчиларга техника савиялари ва малакаларини оширишда кўмаклашади. Ғилдиракли клуб мудири Д. Коляскин ва унинг ўринбосари А. Қосимхўжаев ўртоқлар тезда одамлар орасида ҳурмат-эътибор топишди.

Кўчма клубда кинофильмлар намойиш қилинади. Турли темаларда лекция ўқилади, ўйинлар ташкил этилади. Клуб музика асбоблари, бадиий, сиёсий, медицина ва техника адабиётларига эга. Магнитофон плёнкасини қўйиб, сўнгги буйруқ ёки кўрсатмаларни ҳам эшитиш мумкин.

Вагон-клубнинг фаолияти серқирралидир. У линиядаги темир йўлчи ходимлар ўртасида касаба союз ишларини жонлантириш, социалистик мусобақани ташкил этиш ва пассажир ташиш планларининг муваффақиятли бажарилишини таъминлашда фаол роль ўйнамоқда.

Ўтган йили клуб турли жойларга бориб 735 марта кинофильмлар намойиш қилди ва планни 123 процент адо этди. Бу фильмларни салкам 23 минг киши келиб кўрди.

Вагон-клубнинг келишини айниқса болалар орзиқиб кутишади. Сабаби бор бунинг. Бу сайёр клуб уларга ҳар хил қизиқ китобчалар, ўйинчоқлар олиб келади, эрталиклар ташкил этади, кинофильмлар кўрсатади. Бултурнинг ўзидагина болалар учун 108 та фильм намойиш қилинди. Уни 4 мингдан зиёд бола кўрди.

Жиззаҳ, Олмазор станцияларига клуб агитбригадада, бадиий ҳаваскорлик тўгаракларининг аъзолари билан келди. Лекциялар ўқилди, концерт қўйиб берилди.

Маҳаллий Советларга сайловларга тайёргарлик қизиб кетган шу кунларда клуб агитация-пропаганда ишларини янада жонлантириб юборди.

3573-вагон-клубга 1964 йил тўртинчи квартали учун Ўрта Осиё темир йўли касаба союз комитетининг кўчма Қизил вимпели берилгани ҳам бежиз эмас. Яқинда республика касаба союзлари совети бу клубнинг катта хизматларини тақдирлаб, унч ёрлиқ ва пул билан мукофотлади.

Тошкент темир йўл бўлинмаси касаба союз комитетининг бу ташаббуси ибратлидир. Аммо сайёр клуб ҳозирча якка. Унинг сафларини кенгайтирилса, янада яхши бўлур эди.

А. КОМИССАРОВ,
пенсионер, собиқ темир йўл машинисти.

ОРДЕН ЭГАСИНИ ТОПДИ

Улуғ Ватан урушида она-Ватан тупроғини фашист газандалари чангалидан озод қилишда минглаб жангчилар қатори тошкентлик Алексей Никитин ҳам қатнашган эди. У Латвияда олиб борилган жангларда мардлик, жасорат кўрсатган. Алексейнинг разведкадан олиб келган маълумотлари душманни тор-мор қилишда, ҳужумга ўтишда катта ёрдам берган.

Орадан 20 йилдан ортиқроқ вақт ўтди. Қаҳрамон жангчи III даражали «Шуҳрат» ордени билан тақдирланганди. Аммо ҳанузгача мукофот эгасига топширилмаган эди. Совет Армияси ўзининг шонли 47 йиллигини байрам қилган улуғ айём кунларида Октябрь район ҳарбий комиссариатида А. Никитинга мукофот топширилди.

Жанговор орден кавалери ҳозирги вақтда республика протез заводида меҳнат қилмоқда.

А. ПЎЛАТОВ.

НАРХЛАР АРЗОНЛАШДИ

Ўзбекистон ССР Савдо министрлиги баъзи товарларнинг нархларини кўриб чиқиб, уларни арзонлаштиришга қарор қилди. 1 мартдан бошлаб ҳар хил маркадаги тикув машиналари, эркаклар ва аёллар пойафзаллари ҳамда радиоприёмник, магнитола ва радиолаларнинг баъзи турлари янги нархлар билан сотиладиган бўлди.

Жумладан, 57 сўм турадиган «Подольск» маркали тикув машинаси 10 сўмга арзонлашди. Чет эллардан олиб келинадиган «Келлер», «Лада», «Минерва» маркали тикув машиналари 77 сўмдан 67 сўмга тушди. Шунингдек, эркаклар ва аёлларнинг қора моделли ботинкалари ҳам бирмунча арзон нархлар билан сотиладиган бўлди. Жуда кўп маданий моллар, чунончи «Фестиваль» радиоприёмниги, «Муромец» радиоласи, баянлар, аккордеонларни 30—50 процент арзон баҳо билан харид қилиш мумкин.

Фото ва киноҳаваскорларни ҳам хурсанд қилиш мумкин. Улар кўплаб сотиб оладиган товарларнинг баҳоси анча арзонлашди. Чунончи, «Нева» кино аппарати 60 сўмга, «Турист» — 35 сўмга, «Кама» — 20 сўмга арзонлашди. 85 сўм турадиган «Искра» фотоаппаратини эса 50 сўмга харид қилиш мумкин.

— Нархларнинг бу арзонлаштирилишидан, — дейди Ўзбекистон ССР Савдо Министрлиги баҳолар бўлимининг бошлиғи ўртоқ И. Дивеев мухбиримиз билан суҳбатда, — республикамиз аҳолиси бир миллион сўмга яқин фойда кўради. Министрлик бундан буён ҳам баъзи хил товарларнинг нархларини қайта кўриб чиқмоқда.

УМИД ТУРНИРИ

Ёшлар ўртасида Москвада ўтказилаётган шахматчилар мусобақасини ана шундай ном билан аташмоқда. Бу қизиқарли мусобақаларда ишчи ва студент ёшлар ўртасида мамлакат чемпиони 19 ёшли В. Аъзамов ҳам қатнашяпти. У турнирда саккизта спорт мастери ва олтита мастерликка кандидат билан беллашади. В. Аъзамов билан Москвага унинг тренери — олмалиқлик мастерликка кандидат Е. Надеждин ҳам келган.

Ғолиблар мамлакатимизда ўтказиладиган халқаро учрашувларда қатнашадилар ва бу мусобақаларда энг юксак натижа кўрсатганлар Италияда ўтказиладиган жаҳон чемпионатига бориш ҳуқуқини оладилар.

И. БИРБРАГЕР,
Шахмат композицияси бўйича СССР спорт мастери.

ПАХЛАВОН БУРГУТ

Чўпон Султон Алиев уни Кичик Кавказ тоғлари қояси орасидан топиб олди. Патлари сийрак, катта-катта кўзли ва ўткир тумшуқли эди қушча. У зўр бериб чийиллар, чўпонга қаршилик кўрсатарди. Султон полопонни ўзи билан овулга олиб келди, бақувват, каттагина қушга Паҳлавон деб ном қўйди.

Бургут чўпон билан чўлма-чўл кезиб юради. У кўпинча эгар устида ёки эгасининг елкасида ўтирарди. Бургут учун ҳеч қандай енгилмас рақиб йўқ эди. Паҳлавон Алиевга ҳар турли ўлжаларни тутиб келтирар, ҳатто қўрқмасдан бўриларга ҳам човут соларди.

Бир куни чўпон иссиқ ерга ёнбошлаб, уйқуга кетди. Отарнинг ташвишини қилмасди у: бургут ҳайвонларни унга йўлатмасди-да. Шу вақт тўлғониб келаётган заҳарли илон одамга яқинлашди. У қўрқинчли калласини кўтариб, ҳужумга тайёрланди. Унинг заҳарли тишлари Султон баданига санчилай деб турган эди. Паҳлавон бақувват тумшуғини очиб, илонга ташланди. Уйғонган чўпон бургут панжаларида тўлғониб, рақибини исканжага олаётган илонга кўзи тушди.

— Паҳлавон, Паҳлавон!— эски қадрдонини чақирарди чўпон.

Аммо садоқатли бургут ҳавога шиддат билан кўтарилиб кетди. Бирнеча муддатдан сўнг у панжаларида заҳарли илонни сиққанича ерга тошдек қулаб тушди.

К. ХРОМОВ,
Сумгаит.

БИЛДИРИШ

Шу йил 5 мартда, соат 4 да Тошкент шаҳар ишчи-мухбирларининг навбатдаги машғулоти бўлади (газета редакцияси бўлимларида практика).

Овингиз ўнгидан келсин

Мана баҳорнинг илиқ шабадалари ҳам эсиб қолди. Қиш уйқусидаги кўллар, дарё ҳамда водилар, поёнсиз адирлар жонланмоқда. Мойлаб, деворга осиб қўйилган милтиқлар тозалаб қўйилди, ўқдонлар ўққа тўлдирилди: овчиларнинг сабрсизлик билан кутган палласи ҳам етиб келди. Куни кеча баҳорги ов мавсуми бошланиб кўл ва қамишзорлар милтиқ овозидан уйғонди.

Арнасой ҳамда Корейс поселкаси ов хўжаликлари ҳозир турли-туман паррандаларга лиқ тўлган. Кўлларда семиз-семиз ўрдак, чуррак, лойхўрак, ғоз, қисқаси барча қушлар сузиб юришибди. Улар Афғонистон ва Каспий бўйларидан учиб келишган. «Меҳмонлар» бу ерларда бирнеча кун бўлиб, Шимолга — бола очишга жўнайдилар. Уларнинг шўх, овчини ҳаёжонга солувчи овозлари тинмай эшитилиб турибди, ҳозир.

Шу кунларда область овчилик ва балиқчилик союзи минглаб овчилар билан гавжум бўлмоқда. Бу ерда уларнинг шаҳодатномалари қайта рўйхатдан ўтказилмоқда, ов мавсумини намунали ўтказиш, браконьерликка йўл қўймаслик устида тушунтириш ишлари олиб борилмоқда.

Союз раҳбарлари минглаб овчиларнинг талаб ва эҳтиёжларини эътиборга олган ҳолда улар ихтиёрига икки ГАЗ-51 машинасини бериб қўйди.

Баҳорги мавсум унчалик чўзилмайди. У 14 мартгача давом этади. Бу даврда ҳар бир овчи йигирмата ўрдак ва чуррак, учта ғоз ҳамда бошқа сув паррандаларини отиб олиши мумкин. Овчига уч марта хўжаликларга бориб ов қилишга рухсат берилади.

Бугундан бошлаб область овчилар союзидан вақти-вақти билан Арнасой ва Корейс поселкасига машиналар қатнови йўлга қўйилади.

Табиат муҳлислари — овчилар шошилинг, хўжаликларга қўнган паррандалар тез кунлар ичида Шимолга парвоз қилади, милтиқни елкага осиб овга чиқинг. Овингиз албатта ўнгидан келади.

Я. САЛИМОВ.

ЖАҲОН ЯНГИЛИКЛАРИ

ЛЕЙПЦИГ ЯРМАРКАСИДА

ЛЕЙПЦИГ, 1 март. (ТАСС). СССР Министрлар Советининг Раиси А. Н. Косигин бошчилигида халқаро Лейпциг ярмаркасида қатнашувчи Совет ҳукумат делегацияси бугун техника виставкасидаги павильонларни қараб чиқишни давом эттирди.

Совет меҳмонлари Германия Демократик Республикаси Министрлар Советининг Раиси В. Штоф ва республиканинг бошқа раҳбар арбоблари билан биргаликда бир қанча мамлакатлар маҳсулотларининг нусхалари қўйилган станоксозлик павильонини бориб кўрдилар. Германия Демократик Республикаси корхоналарида ясалган янги станоклар уларнинг эътиборини жалб этди.

ЛЕЙПЦИГ, 1 март. (ТАСС). СССРнинг Германия Демократик Республикасидаги элчиси П. А. Абрасимов Лейпциг ярмаркасига келган Совет ҳукумат делегацияси шарафига бугун шаҳар ратушаси биносида қабул маросими ўтказди.

Қабул маросимида СССР Министрлар Советининг Раиси А. Н. Косигин ва у бошлиқ ҳукумат делегациясининг аъзолари, Германия Демократик Республикаси Министрлар Советининг Раиси, Германия бирлашган социалистик партияси марказий комитети сиёсий бюросининг аъзолари ва аъзоликка кандидатлари, давлат кенгашининг аъзолари ва республиканинг бошқа раҳбар арбоблари, Польша Халқ Республикаси Министрлар Советининг Раиси Ю. Циранкевич бошчилигидаги Польша ҳукумат делегацияси, Чехословакия Социалистик Республикаси ҳукумати раисининг ўринбосари О. Шимунек бошчилигидаги Чехословакия ҳукумат делегацияси, шунингдек ярмаркага келган бошқа делегацияларнинг раҳбарлари ва аъзолари, шаҳар жамоатчилигининг вакиллари ҳозир бўлдилар.

Қабул маросимида А. Н. Косигин билан В. Штоф нутқ сўзладилар.

ИМПЕРИАЛИСТЛАР АГРЕССИЯ ҚИЛМОҚДАЛАР

КОНАКРИ, 1 МАРТ. (ТАСС). Португалия Гвинеясида жойлашган Португалия қўшинлари Гвинея республикаси территориясининг Киндара районидаги қишлоққа ҳужум қилдилар.

Гвинея ҳукумати, деб таъкидлаади радионинг хабарида, ўз чегарасининг бузилишини империалистларнинг агрессияси, деб ҳисоблайди ва бу масалани Бирлашган Миллатлар Ташкилотининг хавфсизлик кенгаши муҳокамасига қўйиш ниятидадир.

СУДАН ҚЎЛЛАБ-ҚУВВАТЛАМОҚДА

ХАРТУМ, 1 март. (ТАСС). Судан ташқи ишлар министри вазифасини ижро этувчи Багир Муҳаммад Ғарбий Германиянинг Хартумдаги муваққат ишлар вакилига қуйидагиларни айтди: Судан ҳукумати ва халқи Бирлашган Араб Республикасининг Германия Федератив Республикасига нисбатан тутган позициясини қўллаб-қувватлайди. Бирлашган Араб Республикасига қарши душманлик руҳидаги ҳар қандай хуружларни,— деди у,— Судан барча араб мамлакатларига нисбатан қилинган душманлик ҳаракатлари деб қарайди.

ТАНЗАНИЯНИНГ ЖАВОБИ

ДОР-УС-САЛОМ. 1 март. (ТАСС). Танзания Бирлашган Республикаси ҳукумати Германия Федератив Республикасининг «ёрдами»дан воз кечганлигини билдирди. Президент Жулиус Ньерере имзолаган расмий ахборотда шу тўғрида гапирилади.

Дор-ус-саломда Германия Демократик Республикасининг бош консульхонасини очиш тўғрисидаги хабар муносабати билан Бонннинг Танзания ҳукуматига кўрсатаётган тазйиқига жавобан шундай қарор қабул қилинди.

Расмий Ахборотда таъкидлаб ўтилганидек, Танзания бирлашган республикаси ташқаридан бўладиган буйруққа бўйсунмаслик ва сиёсий мажбуриятларни шарт қилиб бериладиган «ёрдам»ни қабул қилмаслик ниятидадир.

* * *

НАЙРОБИ, 1 март. (ТАСС). Кения Президентининг ўринбосари Огинга Одинга Танзания Бирлашган Республикаси ҳукуматининг Германия Федератив Республикаси томонидан бериладиган «ёрдам»дан воз кечиш ҳақидаги қарорини «Дадил қарор» деб атади ва бутун Африка бу қарорни табриклайди, деди. О. Одинга мамлакат ғарбидаги Кисуму шаҳрида ўтказилган митингда нутқ сўзлаб, чет эллардан ёрдам олишда ташқаридан бериладиган буйруққа бўйсуниш хатарли эканлигини уқтириб ўтди.

ДЎСТОНА УЧРАШУВЛАР

ҚОҲИРА, 1 март. (ТАСС). Кеча кечқурун республика саройи Қуббада Германия Демократик Республикаси давлат кенгашининг раиси Вальтер Ульбрихт Бирлашган Араб Республикасининг президенти Жамол Абдил Носир билан иккинчи марта учрашди.

Шу учрашувдан кейин Бирлашган Араб Республикаси президентлигининг бош секретари Фарид қуйидагиларни айтди: ҳар иккала президент иқтисодий, савдо-сотиқ, техника алоқалари ва илмий алоқалар масалалари юзасидан ҳар икки мамлакат бош министрлари ўринбосарлари ўртасида олиб борилган музокаралар натижаларини қараб чиқди.

Фарид айтдики, Германия Демократик Республикаси Бирлашган Араб республикасига берадиган узоқ муддатли қарзини 8 миллион фунт стерлинг миқдорида кўпайтиришни таклиф этди. Шундай қилиб, Германия Демократик Республикасининг Бирлашган Араб Республикасига берадиган узоқ муддатли кредитининг умумий ҳажми 25 миллион фунт стерлингга етади. Германия Демократик Республикаси Бирлашган Араб Республикасига 11 миллион фунт стерлинг миқдорида қисқа муддатли кредит ҳам берди. Янги кредитлардан,—деди Фарид,— Бирлашган Араб Республикасининг экономикасини ривожлантириш иккинчи беш йиллик планида кўзда тутилган саноат объектларига маблағ ажратиш учун фойдаланилади.

ҲИНДИХИТОЙ ХАЛҚЛАРИНИНГ КОНФЕРЕНЦИЯСИ ОЧИЛДИ

ПНОМ-ПЕНЬ. 1 март. ТАСС мухбири А. СИЛАНИН хабар беради:

Бу ерда ҳиндихитой халқларининг конференцияси тантанали вазиятда очилди. Бу конференция камбоджа давлатининг бошлиғи шаҳзода Нородом Сианукнинг ташаббуси билан чақирилди. Конференция Вьетнам, Лаос, Камбоджа халқларининг турмушида жуда муҳим вақеадир. Уларнинг вакиллари ўз мамлакатлари тарихида биринчи марта думалоқ стол атрофига йиғилишди. Конференцияда Ҳиндихитой мамлакатларидаги барча сиёсий партиялар ва гуруҳларнинг вакиллари қатнашмоқдалар. Бу эса, конференциянинг катта обрўга сазовор бўлиб, унда кўп вакиллар иштирок қилаётганлигини кўрсатади.

Қўшма штатлар Ҳиндихитой мамлакатларининг ишига тобора кенг кўламда аралашаётган бир шароитда конференция очилди. Қўшма штатларнинг Ҳиндихитой мамлакатлари ишига аралашуви кейинги вақтларда ошкора ҳарбий агрессия тусини олди. Шу сабабли, бирдамлик масаласи, Америка империалистларига қарши, Лаос ва Жанубий Вьетнамда тинчлик ҳамда осойишталикни тиклаш учун биргаликда кураш олиб бориш масалалари конференциянинг ишида асосий ўринни эгаллайди.

Конференциянинг ҳамма делегатлари барча мустамлакачиларни ўз мамлакатларидан ҳайдаб чиқаришга ва тинчлик, озодлик ва мустақиллик шароитида яшашга, ўз тақдирларини ўзлари ҳал этишга аҳд қилдилар.

СОВЕТ ЖАНГЧИЛАРИ ХОТИРАСИ

АФИНА, 1 март, (ТАСС). Ҳар иккала жаҳон уруши йилларида Греция ерида ҳалок бўлган рус жангчиларининг қабрларига кеча Салоникида гулчамбарлар қўйиш маросими бўлди. Гулчамбарлар қўйиш маросимида Греция Армиясининг вакиллари, маҳаллий ҳукумат вакиллари, Греция — Совет жамиятининг вакиллари, шунингдек, Грециядаги Совет элчихонасининг ходимлари ҳозир бўлишди.

Америка Қўшма Штатлари Ҳарбий Ҳаво кучларининг пилоти Роберт Шомейкер Вьетнам Халқ армияси томонидан асирга олинди. У, Вьетнам Демократик Республикаси территориясини ўққа тутиб, бомбардимон қилган эди.

ВИА—ТАСС фотоси.

ҚАЙТА ҲАЁТ БАҒИШЛОВЧИЛАР

«Бешинчи декабрь» пойафзал фабрикасининг ходими Мелис Қориев 10-шаҳар касалхонасига келтирилганда ҳаётининг сўнгги дақиқаларини ўтаётган эди. Бундан бир неча минут илгари жиноят содир бўлган... Безорилар унинг кўкрагига пичоқ урган эдилар. Бемордан жароҳатланганидан сўнг кўп қон кетган эди. Жабрланувчи «тез ёрдам» машинасида касалхонага келтирилаётганидаёқ бир неча марта укол қилинди. Лекин дастлабки ёрдамнинг таъсири у қадар кучли бўлмади.

Касалхона хирургия бўлимининг шифокорлари дарҳол оёққа турдилар. Бемор синчиклаб кўздан кечирилди. Аммо ҳаёт нишонаси деярли қолмаган эди. Йигитнинг лаблари кўкариб кетган, тўхтаб-тўхтаб нафас олар, қон томирининг уришини санаб бўлмас эди.

Жароҳат очиб кўрилди. Юрак қаттиқ яраланган экан. Фақат битта умид учқуни қолган... Беморнинг ўпкасига зарар етмаган экан. Лекин ярадан қон оқаётганлиги, ичкарига ҳаво кираётганлиги вазифани тағин ҳам мураккаблаштирган эди.

— Операция қилишдан бошқа илож йўқ,— Тошкент Давлат медицина институти хирургия кафедрасининг доценти К. Қаюмов ана шундай қарорга келди. Операция ординатор Е. М. Гурарийга топширилди.

Юракни операция қилиш шифокордан жуда эҳтиёткорликнигина эмас, юксак маҳоратни ҳам талаб қилади. Беморнинг бутунлай ҳолдан тойганлиги ҳам, операциянинг мураккаблиги ҳам медикларни чўчитмади. Улар дадиллик билан ишга киришдилар. Операция давомида беморга 930 кубсантиметр қон қуйилди, глюкоза, кордиамин, камфора билан бир неча бор укол қилинди.

Уч соатдан кейин йигит ҳушига келди. Лекин аҳволи ҳали оғир эди. Қон томири минутига 120 мартадан уриб турар, тез-тез нафас олар, қоннинг таркиби бузилган эди. Яна шошилинч чоралар кўришга, кислород билан нафас олдиришга тўғри келди. Врачлар беморнинг ёнидан жилмай ўтиришар, унинг аҳволини кузатишарди. 20 соатдан кейин терапевтлар билан қайта консультация ўтказилди. Врачларнинг жонбозлиги зое кетмади. Икки кундан кейин беморнинг аҳволи яхшилана бошлади, ҳарорати пасайди, қонининг таркиби нормага тушди.

Яна 13 кун ўтди. Врачлар беморнинг юраги тикилган ипакни олиб ташладилар. Шундай қилиб жароҳатланган юрак тузалди.

Мелис оёққа турди. Унинг оила аъзолари, коллективдаги дўст-биродарлари ўлим ёқасидан қайтган йигитни кўриб нақадар қувонганлигини тасаввур қилиш қийин эмас. Эндигина 23 баҳорни кўрган Мелис Қориевни совет медицинасининг энг сўнгги ютуқлари, врачларнинг шифокор қўллари оёққа турғазди. Ҳозир Мелис Қориев бутунлай соғайиб кетди. Лекин шифокорлар ҳали-ҳали уни унутганлари йўқ. Улар Мелис билан вақти-вақти билан суҳбатлашиб турадилар, юрак фаолиятини кўздан кечирадилар. Мелис ҳам ўзини ҳаётга қайтарган шифокорларни унутмайди.

Тошкент Давлат медицина институтининг 10-шаҳар касалхонасида очилган умумий хирургия кафедрасининг хирургия бўлимида кейинги йилларда беш марта юрак операция қилинди. Бу операцияларнинг ҳаммаси муваффақиятли чиқди. Касалхона шифокорлари кишиларни ҳаётга қайтаришдек олижаноб мақсад йўлида ўзларининг бутун куч ва ғайратларини, билим ва тажрибаларини аямаётирлар.

З. МУҲАМАДЖОНОВ.

РЕКЛАМА ВА ЭЪЛОНЛАР

ТЕЛЕВИДЕНИЕ

3 МАРТДА

БИРИНЧИ ПРОГРАММА

Рус тилида: 18.00 — **Телевизион янгиликлар,** 18.25 — **Звездочка тележурнали,** 18.55 — **Ҳозирги актуал масалалар телеуниверситети,** 19.15 — **Карбид ва шовул** (бадиий фильм).

20.30 — **Эшиттиришлар программаси.**

Ўзбек тилида: 20.35 — **Телевизион янгиликлар.** 20.55 — **Концерт,** 21.35 — **Қишлоқ хўжалик янгиликлари** киножурнали. 21.55 — **Реклама ва эълонлар,** 22.00 — **Шоҳ ва мот** (спорт эшиттириши). 22.25 — **Она-Ватан мадҳи** (адабий эшиттириш).

ИККИНЧИ ПРОГРАММА

Ўзбек тилида: 19.10 — **Порланг, Ленин юлдузлари** (болалар учун), 19.45 — **Тошкент янгиликлари,** 19.55 — **Асрлар оша** (телефильм), 20.15 — **Ҳаёт ва жасорат** (Ғалаба байрами 20 йиллиги олдидан).

Рус тилида: 20.35 — **Венгрия куйлари,** 21.05 — **Тошкент янгиликлари,** 21.15 — **Кеча, бугун, эртага** (ҳужжатли фильм). 21.35 — **Киносаёҳатлар клуби.**

ТЕАТР

НАВОИЙ НОМЛИ ТЕАТРДА — 3/III да **Флория Тоска,** 4/III да **Гулсара.**

ҲАМЗА НОМЛИ ТЕАТРДА — 3/III да **Сарвқомат дилбарим,** 4/III да **Ноъмалум киши.**

МУҚИМИЙ НОМЛИ ТЕАТРДА — 3/III да **Ёшлиnда берган кўнгил,** 4/III да **Жон қизлар.**

КИНО

Кел, Мухтар! — САНЪАТ САРОЙИ (кундуз соат 2, 4, кеч 6 ярим ва 8 яримда), «ЎЗБЕКИСТОН» (кундуз ва кечқурун), «СПУТНИК» (эрталаб 11, кундуз 1, 3 ва 5 да).

Ганга ва Жамна (1 ва 2-серия)— НАВОИЙ номли (кундуз ва кечқурун).

Улар шарққа боради (1 ва 2-серия), «КОМСОМОЛ 30 ЙИЛЛИГИ» (кундуз ва кечқурун).

Секретарь қиз — «ИСКРА», «МОСКВА», «СПУТНИК» (кундуз ва кечқурун).

ТОШКЕНТ ДАВЛАТ ЦИРКИДА

Тошкентда биринчи марта **Ленин орденли Москва давлат циркининг қизиқчи артистлари**

(1964 йилги янги цирк номерларига кўрик конкурси дипломантлари):

А. КАДИВКИН, Д. РАГОЗИН, Ю. КАРАШКЕВИЧ, А. ХЛЮПИН, ва В. КОНДРАТОВ

иштирокида

„ҲАЗИЛНИ ҚЎЙИНГ“

ДЕГАН ҚИЗИҚЧИЛИК ТОМОШАСИ

ва бошқа номерлар.

Гражданлар диққатига!

Маиший хизмат кўрсатиш бошқармасига қарашли

«МЕТАЛЛОБИТРЕМОНТ» КОМБИНАТИНИНГ

қуйидаги

УСТАХОНАЛАРИДА

гарантияли ремонт

ИШЛАРИ БАЖАРИЛАДИ:

Ҳамза кўчаси, 7-уйда — **Ватанимизда ишлаб чиқарилган ва чет эл тикув машиналари;**

Марказий бозорда — **терморегуляторли ва хўллайдиган мосламали электр дазмоллари;**

Олой бозорида — **«Д-4» ва «Д-5» велосипед двигателлари.**

Бундан ташқари, Шаҳрисабз кўчаси, 63-уйда

шиша консерва банка қопқоқлари тикланади.

Комбинатнинг шаҳар районларида жойлашган устахоналарида комбинат материалидан:

«раскладушка» кроватлар ремонт қилинади,

печь коробкалари, духовкалар, печь трубалари ва тирсаклари, турли катта-кичикликда хокандозлар, маҳаллий патнислар, турли катта-кичикликда никелли карнизлар, металл панжаралар, мозор ёдгорликлари, лавҳалари ва бошқа буюмлар

тайёрланади.

Зарур масалаларда мурожаат қилиш учун адрес: Тошкент шаҳар, Лугун кўчаси, 88-уй, телефон 3-41-85.

Редактор А. ИСМОИЛОВ.

«ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ» («ТАШКЕНТСКАЯ ПРАВДА») — Орган Ташкентского обкома, горкома КП Узбекистана, областного и городского Советов депутатов трудящихся.

БИЗНИНГ АДРЕС: Тошкент, «Правда Востока» кўчаси, 26-уй.

РЕДАКЦИЯ ТЕЛЕФОНЛАРИ: Редактор — 29004, Редактор ўринбосари — 25885. Масъул секретарь — 34808. Пропаганда, адабиёт ва санъат бўлимлари—31936. Партия турмуши бўлими—26232. Саноат, транспорт ва қурилиш бўлими — 33786. Қишлоқ хўжалиги, фан, мактаб ва олий ўқув юртлари бўлимлари — 29040. Совет ишлари, маиший ва шаҳар хўжалиги бўлими — 28761. Ахборот ва спорт бўлими — 33786. Хатлар ва оммавий ишлар бўлими — 34048. Эълонлар бўлими — 28142. Коммутатор — 30249 дан 30258 гача.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети бирлашган нашриётининг босмахонаси, Тошкент шаҳри.

Р. 01629. Индекс 64969. Нашр. № 1710.